

MAIRONIO KULTŪRINIAI INTERESAI

KAN. MYKOLAS VAITKUS, Peace Dale, R. I.

Pasižinau su Maironiu 1906 metų rudenį. Nors tekdavo su juo kartkartėmis matytis, tačiau artimi santykiai mudviejų tarpe užsimezgė tik 1924. Nuo tu metų iki pat Maironio mirties 1932 m. susitikdavau jį labai dažnai — tad prisirinko atminty daug apie jį atsiminimų, smulkių faktelių bei pasisakymų, kurie vargiai bau patektų į bendruosius mano atsiminimus apie Maironį ir išnyktų man už gesus. O Maironio gerbėjams jie galėtų būti brangūs. Todėl pasiryžau juos kaip nors susulyti. Kadangi tos smulkmenos yra

M. Vaitkus

mišrai pakrikusios mano atminties ežerėly, it kokios mažos žuvelės, tad ryžaus susidaryti šioj-tokį tinklėlį, ar planuką — kultūriniai interesai — tai bus lyg tinkelio aktytės, kuriose šis-tas iš mano prisiminimų įstrigs. Žodį „kultūrinis“ imu plačia prasme: į tąją kultūrą įeis ir religija, ir mokslas, ir menas, ir politika, ir ekonomika, ir socialiniai klausimai, ir santykiai su žmonėmis, ir šiaip jau kasdienybė, kaip va, butas, drabužis, valgis ir tt.

Pabraukiu: duomenis imsiu vien iš savo atsiminimų. Tad, nebegaidsamas, — į pat sietuvą!

1. Religija

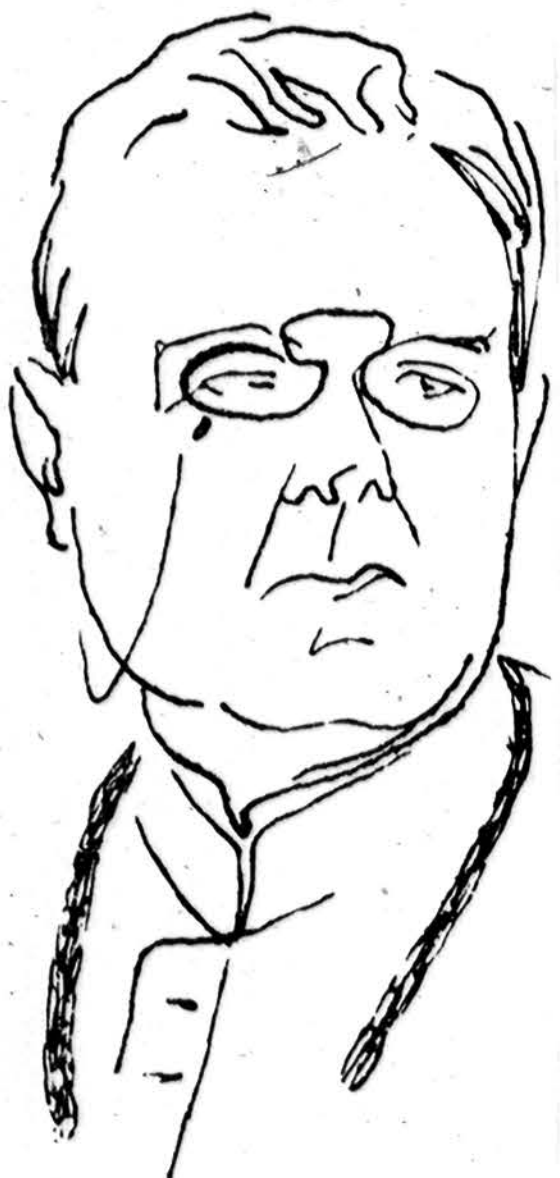
Visuomet gėrėdavau, kaip rimtai, madingai, kukliai Maironis atlikdavo bažnyčioj šv. apeigas. Lygiai taip pat jis melsdavos, kitiems tas apeigas atliekant. Man vis buvo įspūdis Maironio religijai esant labai rimtai ir brangiai dalyką, kurį jis giliai išgyveno. Bet nuostabus dalykas, koks santūrus buvo Maironis šioj srityj: man kaip ir nėra tekę girdėti jį kalbant apie religinius ar apskritai pasaulėžiūrinius dalykus privačiai ar viešai, žinoma, išskyrus paskaitas Akademijoje, Universitete ar Seminarijoje. Gal vien porą kartų man teko pasisėkėti su juo religijos klausimais. Nors sakoma, iš širdies pilnumo burna prabylanti, bet Maironis, kaip tikras lietuvis, nemėgo vilkti viršūn, kas jam intymiai brangiausia, ypač kad akademinėse paskaitose gaudavo plačiai išsikalbėti bent doroviniams, o iš dalies ir dogminiais klausimais.

2. Mokslinis darbas

Šalia kuniginio veikimo, Maironiui teko ilgai ir rimtai dirbti mokslinį darbą: jis buvo teologinių mokslų profesorius Kauno Dvas. Seminarijoje bei Universitete ir Peterburgo Dvas. Akademijoje. Šioj pastarojoje turėjo progą 1906-1908 metais klausytis jo moralinės teologijos paskaitų. Čia, o ir paskiau per likusį jo gyvenimą, susidariau įspūdį, jog Maironis galėjo būti labai rimtas mokslo vyras: turėjo aiškų, aštrų protą, gerą atmintį, buvo labai darbštus, įsigijo didoką erudiciją savo mokslo srity. Tiesa, savo pažiuose buvo labai konservatyvus; jo protas nebuvo mokslo pionieriaus, o tik kitų vyrų surastos išminties rankiotoj, dorotojo, tyrinėtojo, su didele pagarba nusistojusiai tradicijai, su dideliu kriticismu naujie-

noms. Man atrodė, kad jis būtų galėjęs būti taja kryptim mokslo veiklų rašytojas ir būtų galėjęs susidaryti nemažą vardą. Bet savo žinijos perteikėjas jis buvo ne iš pirmųjų: nors jo paskaitos buvo rimtai paruoštos, turinio bei stiliaus atžvilgiu, betgi skaitė jis gana nuobodžiai, taip jog mes klausytojai dažnai snausdavome. Tačiau, kas jo paskaitas būtų užsirašęs, būtų turėjęs rimtą, aiškų, sklandų dalyką. Su tuo sutikdavo ir kiti Maironio klausytojai Peterburgo Dvas. Akademijoje, netgi lenkai, kurie šiaip nebuvo anuomet lietuviybės bei lietuvių bičiuliai.

Kai po pirmojo Pasaulinio karo su Maironiu glaudžiau suartėjau, man buvo įdomu, kaip atrodo Maironis iš arti kaip mokslo vyras. Nuostabu: kaip kad apie religijos dalykus, nemėgo jis kalbėti ir apie savo mokslą ar kitus mokslus, ne taip, kaip kad, sakysim, jo draugas Jakštas ar vysk. Karevičius. Nepastebėjau, kad būtų turėjęs savo srities užsieninių mokslo žurnalų ar užsisakinėjęs atitinkamų veikalų. Po pirmojo Pasaulinio karo jo biblioteka buvo visai negausinga: matyti, kai to karo metu senoji jo biblioteka išnyko, jis nebeturėjo energijos ar net noro iš naujo ją įsigyti. Net ir mūsų lietuviškųjų rimtųjų žurnalų neteko man matyti jį skaitant ar girdėti domintis, o ir ant staliukų pas jį jų neužtikdavau, o ir pas mane atėjęs, jis nesidomėdavo tais dalykais, ne taip kaip koks ark. Karevičius, ar Jakštas, ar Dovydaitis, kurie puldavo prie

J. Maironis

tokių dalykų ir grobte grobdavo, skaityti, jei ką rasdavo nauja. Kodėl tatau? Juk Maironio amžius 60 su viršum metų to negalėjo nulemti. Čia buvo, manau, kita priežastis: jam neteko gyvenime patekti į savą mokslinę vagą; jam būtų reikėję užsiimti kitu kokių mokslu. Bet kuriuo? Kad jis, šalia poeto, turėjo būti mokslininku, man buvo gan aišku: per daug jau jo protas buvo aiškus, gilus, platus. Vieną kartą Palangoj aš jį išprovokavau — ir jis pasisakė, kad savo laiku jo mokytojai sakę būti labai rimtas mokslo vyras: turėjo aiškų, aštrų protą, gerą atmintį, buvo labai darbštus, įsigijo didoką erudiciją savo mokslo srity. Tiesa, savo pažiuose buvo labai konservatyvus; jo protas nebuvo mokslo pionieriaus, o tik kitų vyrų surastos išminties rankiotoj, dorotojo, tyrinėtojo, su didele pagarba nusistojusiai tradicijai, su dideliu kriticismu naujie-

Gunnar Ekeloef

Rudens naktis

Seniai jau tyluma mane apgaubus,
ir lempos žvilgis miręs ir gėla manoji užmiršta,
tik nemigo naktis aplink mane visticiek dar būdi.

Girdžiu kaip baiminas daiktai. Pašnekėsiai
nematomi kažin kur vyksta. Žvilgsniai verias nebyli
ir slinkdamas mįslingai keičiasi šešėlis.
[sieną ties galva bailiai kažin kas ima belsti
ir atviram lange braskēt iš lėto.

Šnibždėjimas nusėlina pušies šakom,
garsų migla apklėjus žemę man užmigt neduoda.
Galvojančių daiktų niurnėjimas lėtai
prisideda būdėti ir užmigt negavęs
sudūla jis belaukdamas ženklų:

Ar niekad taip ir nenukris nakties karšta žvaigždė
ir negrąžins mums vėl senų laikų šiltos gyvybės!

Kur aš nuklydau? Ką ten sapnavau?
Ir kaip grįžau? — Prie mano durų uždary
tyli ir laukdama naktis žvaigždėta stiebias.

Ko nori tu, svety rūstus? Kam kaip beširdis
man miegą nubaidai? Nepermaldausiamai kam
gaudai mano žvilgsnį? Kam taip akis išmeigęs
be jokios išraiškos žvelgi tu čion į žemę?

Liūdesys ir žvaigždė

O liūdesio galia yra didesnė
negu kad džiugėsio galia many
ir ašen toliai nesisidžiausiu,
kol jis visai nepermainys manęs.

Mirties galia taip pat didesnė
negu gyvenimo galia many
ir ašen toliau neužgimsiu,
kol jis visai nepermainys manęs.

Tegu miške švilpimas vėjo
senesnis būna už dienas manas,
tegu ir tyry tosi žvaigždės
šaltai sau vienos mirga virš manęs.

Už liūdesį many ir šaltį
didesnė gi yra žvaigždės galia
ir poilsio aš tol nerasiu,
kol saule nepavirs finai many.

Iš švedų kalbos išvertė Juozas Lingis

GUNNAR EKELOEF (g. 1907 m.) yra vienas iš vadovaujančių jaunosios švedų lyrikos atstovų. Jo kūryba turi didelės įtakos jauniausiajai švedų lyrikai, tai lyg priešaktis į tą gilaus nepasitenkinimo šio šimtmečio penktojo dešimtmečio lyriką — karų ir politinių sukrėtimų dešimtmečio lyriką. Gunnar Ekeloef yra skeptiškas bet kokiai moderniajai civilizacijai, ypač visokių potvarkių bei organizacinių rūpesčių visuomenei, užtat jis ir priėjo bet kokios programos bei savo nusistatymo fiksavimo, todėl ir jo rinkiniai vienas į kitą labai nepanašūs. Jo debiutinis rinkinys „Per vėlai žemėje“ (1932) buvo surrealistinis atentatas prieš visuomenę. Po poros metų sekė „Dedikacija“. Kiek vėliau jo poezija virsta svinginga romantine gamtos poezija („Liūdesys ir žvaigždė, 1936). „Keltuvo dainoj“ (1941) jis užėjo ant intelektualinių bėgių. Tiek tame rinkiny, tiek sekančiame „Non serviam“ (1945) jis suranda tretįjį galimumą, įjungiantį abi rivalizuojančias jėgas — bendravimą ir vienišumą, gyvenimą ir mirtį. Bet jo kūrybos pats svarbiausias ir pats įtakingiausias bruožas yra jo posmų muzika. Jai neužtenka minkštos ir melodiškos kalbos. Ypač paskutiniuose savo eilėraščių rinkiniuose jis bando eilėraštin įvesti kamerinės muzikos formas (tos pačios temos variacijas, pakartojimus, garsų pasikartojimus ir pan.).

Siemet Gunnar Ekeloefui buvo paskirta Froedingo stipendija, kitų dar mažąja Nobelio premija vadinama. Tą stipendiją penkeriems metams skiria visų Švedijos universitetų studentai.

J. Ls.

straipsnį — nepasisekė. Iš viso jis buvo, kaip nekalbus, taip ir neraišus.

3. Poezijoje

Toks pat jis buvo netgi savo, rodos, specialiausioje srity, poezijoje, lyrikoje. Matyti, tokia jau buvo jo prigimtis. Su ja visai harmonizavo ir jo išsineštieji iš humanistiškojo auklėjimo dėsnių, kurių vienas nuo gimnazijos metų jam diktavo: non multa, sed multum, ką lietuviškai galėtume pasakyti: nedaug, kiekybės tik daug kokybės (atleiskite už tokį šiaudinį posakį). Ir dar vienas dėsnių jam buvo brangus: parašęs eilėraštį, nesukubėk jį spausdinti, tik įsidėk į stalčiuką ir palaikyk gana ilgai, kol galėsi į savo kūrinį žvelgti, kaip į svetimą, ir objektyviai įvertinti. Bet vis tik ir stalčiuke jis neką talaikė pasidėjęs. Kiti kūrėjai sendami karštais subruzdais rašyti, nes žinosi galą esant nebetoli, o noris dar prašyti iš jo savo „Ganytojui“ šį-tą palikti savo kraštui. Maironis ir prieš galą nesubruzdą giedoti, nors aš jį stengiaus įraginti dar kurti gražiosios savo lyrikos, bent satiros. Dėl lyrikos tai jis nei šio, nei to; o dėl satiros — tai, girdi, gal imsiąs rašyti, kai dar pasensias! Beje, (Nukelta) 2 psl.)

Premijos laimėtojas ir jury komisija

Iš kairės į dešinę: V. Ramonas, P. Gaucys, Jurgis Gliuda, B. Babrauskas (Rašytojų Draugijos pirmininkas; komisijoje dalyvavusios Gr. Tulauskaitės-Babrauskienės fotografijoje nėra), kun. dr. A. Juška, D. Velička

KULTŪRINĖ KRONIKA

• V. K. Jonynas savo grafiškos darbai dalyvauja rinktinėje visos Amerikos dailininkų grafikų darbų parodoje, kuri vyksta Portlando (Maine) Meno Muzėjuje. Šioje parodoje dailininkas išstatė du religinio turinio medžio raizinius: „Šv. Antaną“ ir „Nuėmimą nuo Kryžiaus“. Be to, buvusi, Library of Congress paroda Washingtono buvo perkeltas į Rochester, kurioje buvo išstatytas mūsų dailininko medžio raiziny „Šv. Antanas“. Ši darba, kaip jau buvo pranešta, yra įsigijęs Kongreso Knygynas savo meno rinkiniui. Šiais 1953 metais dail. V. K. Jonynas nori daugiau susikaupti savo kūryboje, paruošti daugiau naujų darbų, aktyviau dalyvauti amerikiečių rengiamose parodose ir tuo geriau pasirengti savo individualinėms parodoms, kurios galės būti surengtos 1954 metais, kai dailininkas švęs 25 metus savo kūrybinio darbo. Dailininkas viešojoje meno parodoje pirmą kartą dalyvavo Kaune, 1929 metais, ir iš tos parodos vieną dailininko darbą įsigijo M. K. Čiurlionio Galerija. Dabar dailininkas daugiausiai koncentruojasi į piešinius ir raizinius.

• Vytautas Kašuba, mūsų skulptūros didysis talentas, su kūrė eilę naujų darbų, kurie savo formos paprastumu ir dingumu yra lig šiolinė lietuvių skulptūroje ypatingo pagėjumo ir originalumo. Gaila, kad skulptūra, būdama viena iš brangiausių meno šakų, yra sunkiai pritaikoma gyvenimo būtinybei. Vieninteliai gilumai yra paminklai, bažnyčios ir turtinesingųjų portretai — biustai. Turint gabių skulptorių, reikėtų jų darbais daugiau puošti mūsų šventoves. Lietuvių su aukotos lėšos tada neuveitų svetimiems už antraeilės vertės dalykus, o turėtume savųjų originalius kūrinius, savus menininkus skatintume kurti naujas vertybes.

• Dailininkas W. J. Witkus, gimęs ir augęs Amerikoje, daug dirbęs komerciniame mene ir dėstęs meno dalykus įvairiose meno mokyklose, šį rudenį iš gamtos padarė daug gražių tapybos darbų. Dailininkas savo mašina dažnai aprodinėja mūsų dailininkams — A. Galdikui, V. K. Jonynui ir Č. Janušui — įdomesnes New Yorko apylinkes ir vietas, supažindindamas su Amerikos gamta ir teikdamas kitų vertingų patarimų bei paramos.

Reikia pabrėžti, kad dail. W. J. Witkus, nors niekad nebuvęs Lietuvoje, kalba labai gražiai lietuviškai.

• Dail. B. Milaknis tvarkė lietuviškos tremties knygos ir periodikos parodą, kurią bendruomenės vardu suorganizavo J. Glušauskas, Cepiauskas ir C. Petrikas Australijoje, Adelaidės mieste. Parodoje išstatyti statistika štai ką rodė: ligi 1952 m. gruodžio mėn. 1 d. tremties knygų JAV pasirodė 100, Vokietijoje — 14, Australijoje — 8, Kanadoje — 6, Anglijoje — 3, Brazilijoje — 2, Argentinoje — 1. Kituose kraštuose — 7. Periodikos per tą laiką buvo leidžiama JAV 53, Vokietijoje — 9, Australijoje — 2, Kanadoje — 6, Anglijoje — 5, Brazilijoje — 4, Argentinoje — 3, kituose kraštuose — 10. Parodoje buvo išstatyta baigiamas paruošti spalvotas p. Marčiulionienės Istorinės Lietuvos Žemėlapis.

Juozas Lingis

Mūsų bendradarbis Skandinavijoje, išvertęs švedų poezijos pavyzdžius

• P. Petras Kiaulėnas, dailininkas ir architektas, su žmona architektė ir dukrele gražiai įsikūrė New Yorke bei pradėjo savo kūrybinį darbą kaip tapytojas. Jo paskutiniuose tapybos darbuose žymu valingasis spalvinių žymių sukonstruktavimas ir kolorito praturtinimas. Jau ankstybesniuose dailininko darbuose netrūko giedrios nuotakos, bet paskutiniai darbai pasižymi ypatingu skaidrumu ir spalvingumu, kas tapytojui yra labai brangi savybė.

• Ernest Aistars, latvių rašytojas, buvo atvykęs į „Draugo“ redakciją gauti kaikiurių literatūrinių straipsnių, spausdintų mūsų kultūriniam priede. Rašytojas dabar gyvena Chicagoje ir dirba prie geležinkelio. Jis yra sukūręs porą romanų: Sirena (1949 m.) ir Plosti (—Sieliai; 1952 m.). Latvijoje jis dirbo pedagoginį darbą Rygoje, vėliau buvo Mokytojų Instituto direktorius Min-taujoje. Chicagoje dar gyvena latvių rašytojas Janis Klidzejs.

• Prof. Adomas Gaidikas šiais metais sukanke 60 metų amžiaus. Jo draugai, kolegos, gerbėjai ir buvę studentai New Yorke, numato, su vietos organizacijų pagalba, surengti viešą, šio didelio lietuvių dailininko ir pedagogo minėjimą. Paigedautina, kad dailininkas visuomenės padedamas, šią progą, surengtų apžvalginę savo darbų parodą.

• Jurgio Jankaus pasaką — apysaką jaunimui „Po raganos kirviu“ „Gabijs“ rengiasi išleisti prieš Velykas. Veiklas bus iliustruotas dail. V. Vilkutaitės paruoštais paveikslais.

• Aleksandra W. Merker-Vaitkaitė, senosios kartos Amerikos lietuvaite, tapytoja, dėsto meno dalykus Art Students League of N. Y. mokykloje, New Yorke. Tapytoja Kalėdų švenčių proga buvo surengusi jaukų pobūvį, į kurį atsilankė eilė jos draugų ir kolegų. Dailininkės darbai yra subtilaus kolorito, gero piešinio ir augšto meninio lygio.

• Dailininkas Pranas Lapė, pasireiškęs New York'e komerciniame mene, persikėlęs į Stony Brook, pradėjo daugiau pasiūvesti tapybai ir kūrybai. Jo paskutiniai darbai yra gražiai išbalansuoti, neretai originaliuose spalviniuose saskambiuose. Šie jo darbai kalba už tai, kad šis jaunas dailininkas turi neabejotiną tapytojo talentą.

• Režisieriaus J. Gučiaus vadovaujama Lietuvių Teatro studija Adelaidėje, Australijoje, bendruomenės suvažiavimo proga, pastatė „Kazimiero Sapiegos“ istorinės kronikos finalinę sceną. Taipgi buvo pastatyta A. Skėmos vieno veiksmo pjesė „Vieną vakarą“ ir A. Čechovo vieno veiksmo komedija „Meška“.

• Dail. A. Rūkštelė atšventė savo kūrybinio darbo 20 metų sukaktį. Ta proga Adelaidės lietuvių bažnyčios salėje, Australijoje, buvo jo dailės darbų paroda. Jvyko išstatyta eilė darbų, sukurtų tremtyje, Vokietijoje, ar, atitrūkus nuo fizinio darbo, Australijoje.

• Jurgio Griškio ir lietuvių kalbą išverstą Nobelio laureato Francois Mauriac romaną „Gyvačių lizdas“ sausio pabaigoje ar vasario pradžioje perspausdins „Gabijs“. Romanas iškelia gilius dvasios konfliktus ir paslaptis.

• Prof. A. Salys su žmona ir dukrele, Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga, lankėsi New York'e ir svečiavosi rašytojo Antano Vaičiulaičio šeimoj. Tą progą aplankė dail. V. K. Jonyną ir įsigijo jo spalvotą paveikslą „Šv. Ignato g-vė Vilniuje“.

• Adomo Mickevičiaus istorinę apysaką apie lietuvių ir prūsų žygius — „Konradą Valenrodą“, išverstą V. Mykolaičio-Putino, perspausdina „Gabijs“. Tikimasi, kad iš spaudos pasirodys už poros savaičių.

• Aleksis Rannit, Estų rašytojas ir meno kritikas, kuris kaip meno ekspertas dirba vienoje meno galerijoje New York'e, guli ligoninėje, padaryta dvi operacijos.

• „Nemunas“ vasario mėnesyje rengiasi išleisti Reymonto „Kaimiečius“, o Velykoms duoti Haugo pasakų trečią dalį ir Anderseno pasakų antrą tomą.

• Vlodo Andriukaičio istorinę apysaką iš Vytauto Didžiojo laikų „Audra žemaičiuose“ numatoma neužlogi perspausdinti. Šiai knygai viršelį piešia dail. A. Šepetys.

• Ada Salaševičūtė ir Bronė Jemelienė Chicagos Meno Institute studijuoja piešimą, o p. Mikšys — ten pat studijuoja litografiją.

• Žurnalo „Gabijs“ ketvirtas numeris numatomas išleisti pavasarį.

Maironio kultūriniai interesai

(Atkelta iš 1 pusl.)
dėl subruzdimo tai jis subruzdavo rašyti, tik ne savo srity, o dramos.

Nemėgo Maironis nei kalbėti apie savo ar kitų lyrinę ar kokią kitą kūrybą. Savuosius poetus, atrodė, nebrangino labai, gal ne ką ir teskaitė, o jų knygų patekdavo pas jį bene vien dedikaciją, o ne pirkimo keliu. Ir kitų literatūros veikalų man kaip ir netekdavo pas jį aptikti. Ir svetimos kalbomis literatūros veikalų pas jį nesu-mažėjo. Turbūt, jis jų yra turėjęs savo bibliotekoje prieš pirmąjį Pasaulinį karą, bent rusų Puškiną su Lermontovu, lenkišką Mickiewiczą, vokiečių Goethe su Schilleriu, kuriuos jis ir mums yra piršęs branginti. Žinoma, iš mūsų šios reikiama vertinė Baranaušką. Jis man pasakojosi, su kokia pagarba, kad klierikas būdamas, nešęs Seminarijos rektoriui Baranauškui jauną savo kūrinį, kuriame, sėkdamas lenkų poetu Poliu, apdainavo Lietuvą: kaip Baranauškas ramiai priėmęs, o paskiau apie veikalelį ne čiukšt. Apie mūsų poetus Maironį prasišaravęs teko girdėti jo 60 metų sukaktuvių bankete 1922 metais, kai jis, atsakydamas į sveikinimus, paminėjo tris jaunesnius poetus, kaip savo įpėdinius, būtent, Girą, Putiną ir Vaitkų.

4. Dramų kūrimas

Visi žinome Maironį prieš gyvenimo galą suskatus rašyti dramą. Dėl ko? Mat, tuo metu jis buvo labai pamėgęs teatrą, ir dramų pastatymus lankydavo mielai. Savaimis turėjo kilti noras ką nors sukurti ir teatru, ypač kad grynai lietuviškas dramatis repertuaras buvo labai negausingas. Kaip tikras romantikas tėvynės pračities mylėtojas, jis ėmė siužetus iš mūsų garbingiausiosios karžygiškos pračities, iš Kęstutio bei Vytauto gyvenimo, ir sukūrė tris techniškai bei apskritai meniškai silpnas dramas, bet publikai patikusias, ypač silpniausioji, "Kęstutio mirtis", vaidinta labai daug kartų. Buvau premjerą. Buvo tai 1924 m. vasario 15. Teatras pilnų pilnas. Visas didžiulėnės, gražuomenės, šviesuomenės ir visos kitos "mėnės", ne būtinai turinčios ką bendrą su menu. Visi buvome matę neblogą lenkų Asnyko "Kęstutį" ir Slovackio "Mindaugą". Dabar laukėmė, kad mums duos brangius mūsų dainius, kaip atkurs mieląją mums pračytį, kaip pavaizduos mylimąjį mūsų karžygį Kęstutį... Pasilėjo saldrūgštė pirmųjų dialogų bei įvykių srovė, kartkartėmis su apyminkščiais užuomazgų kukuliuokais. Bet pamažu ėmė veikti savaime svarbių įvykių bei susirėmimų galia. Bene kulminacinis entuziazmo momentas buvo, kai į sceną įėjo gyvas Kęstutis - Kubertavičius ant gyvo žirgo, ir nežinia kuriam publikai labiau plojo: Kubertavičiui ar žirgui?...

Taip tatau Maironis pasidarė dramaturgu. Beje, dar jaunas būdamas, jis parašė libreto muzikiniam vaidinimui "Kur išgaunamas", susižavėjęs Peterburgo Imperatorinė Marijos opera

(kuri iš tikrųjų buvo pirmą kartą pasaulyje). Bandė tą libretą aa. Talat Kelpšas paversti muzika, niurkino - niurkino, bet mes jos taip ir neišvydome scenoje. Tad Maironis tuo tarpu kūrė dramas, ypač padrasintą pirmosios pasisekimu publikoje ir ne vieno patrioto raginamas, o kartais ir nepatrioto Dauguviečio, režisieriaus, kuris gerai užuodė, jog su Maironio veikalais, pridėjus prityrusią režisieriaus ranką, galima padaryti teatru neblogą biznį. Aš atsargiai bei švelniai bandžiau atitraukti poetą atgal į tikrąją sritį, bet nepasisekė. Maironis jautė galįs sukurti gerą dramą. Taip, jis būtų galėjęs tai pasiekti, jei būtų pradėjęs dar jaunesnis būdamas: su jo nepaprastais gabumais, susipažinus gerai su scenine technika, patariant bei padedant prityrusiam režisieriui, Maironis būtų tiksliai vykusiai pasiekęs. Bet 1923-1932 metais tai buvo jau per vėlu.

Supratęs, jog aš kritiškai žiūriu į jo draminių kūrybą, o žinodamas, jog esu uolus teatro lankytojas — tad gal šiek tiek nusimanęs apie tai, koksai turėtų būti dramų veikalas, jis, parašęs "Vytautą Karalių", davė man rankraštį perskaityti ir savo nuomonę pasakyti. Rankraštis besas labai didelis - medžiaga bent trims vaidinimams. Medžiaga, tiesa, labai rimta, iš kurios būtų buvę galima gerą dalyką sukurti, tik reikėtų negalestingai apkarpyti pagal gerai apgalvotą planą.

Baugu man buvo: kaip dabar tai Maironiui pasakyti, kad neįsižeistų. Ilgai galvojau. Betgi pasisekė. Jis ir sako man: "Na, tad imk ir sudaryk planą, ką ir kaip! Nusigandau! Sudaryti dramai planą tai reikiška esmę veikalą jau kaip ir sukurti, o tam reikia dramaturgo talento, prityrimo ir didelio darbo, o aš nesijaučiau turįs pakankamą tųjų elementų. Tad šiaip-taip atsipalaidavau nuo to uždavinio ir patariau pasikliauti, neturint ko geresnio, tuo pačiu Dauguviečiu, gabiu ir prityrusiu režisierium. Maironis taip ir padarė (būtų ir mano nepatiriamas taip pasielgęs, kadangi Dauguvietis buvo, taip sakant, prisiekęs jo veikalų statytojas).

Pradėta ruošti veikalą statyti. Maironis buvo susirūpinęs ir nepatenkintas, kad Dauguvietis jo dramai labai sutrumpinęs, labai svarbius ir autoriui brangius dalykus išmetęs. Aš raminau.

Pagaliau atėjo premjeros vakaras. Nuėjau su Maironiui į teatrą ir atsisėdau parterio pirmoje eilėje. Neatrodė, kad Maironis bent kiek jaudintų. Prasidėjo vaidinimas. Greit pajutau, jog tai - brandus, išmintingas, įdomus kūrinys, nors ir nelabai dramatiškas. Supratau Dauguvietį mokamai padarius visą, kas galima. Bet Maironis nepatenkintas — kad režisierius tiek daug gerų vietų praleidęs! Kiek buvo galima vaidinimo metu, aš kūrėją raminau, girdamas įscenininimą. Bene antroje pertraukoj jau pasisekė įkalbėti poetui, kad eity padėkoti režisieriui už gerą pasidarbavimą, o Kubertavičiui — už gerą Vytauto vaidinimą. Nuėjau už ku-

lisų — atlikova pareigą. Maironis jau ėmė tikėti veikalą esant nesugadintą.

Dabar jau nebeatsimenu, kuriuos dramos veikalus, dramaturgus ir vaidilais Maironis labiausiai mėgo, betgi dvi smulkesnes kažkodėl paliko man įsimisiusias: Buridano Asilas ir Visi žmonės. Buridano Asilą mūdu lankėva mažiausia du kartus, antrą kartą netgi gėdijamusi: na, kaip gi tatau mum, rimtiems vyrams, vėl eiti Asilo farsu žiūrėti! Maironis truputį negandingai šypso: betgi kad tas Asilas Glinskis su taja Vainiūnaitė tokie mieliai juokė... O mūsų lietuviškas gyvenime ir kūryboj tiek šio maža, jog kiekvieną spinduliatį noris sugauti ir kaip saldąjį nuryti.

Visai kitas reikalas su tais Visais žmonėmis. Aiškiai pasakius, tai - Hugo von Hoffmannsthalio Jedermann; bet režisierius Antanas Sutkus, kuris tą veikalą ar ne pats ir išvertė ar bent išversdino, ir vardą pakeitė: girdi, lietuviškas "Kiekvienas" pilnai neišreikštų to, ką pasako vokiškasis Jedermann, bent mane jis taip stengėsi įtikinti. Tas veikalas anuomet buvo pasaulyje garsus, ir jį išgarsinęs buvo ypač per vokiečių teatrų garsius Max Reinhardt. Pastatė ir Sutkus, kukliai, bet švariai. Mudu su Maironiui žiūrėjau ir gėrėjovos: taip įtikinamai pavaizduotas žmogaus aistros, kur jos nuveda ir kuo baigias, jog priverčia kiekvieną rimtai susimąstyti. Suvaizdinta buvo neblogai, nors tuometinė Sutkaus trupė buvo dar visai jauna (beje, iš jos paskiau išėjo vienas kitas geras vaidilais). Kas kurį vaidmenį tuokart vaidino, dabar nebeatsimenu. Tik mudu su Maironiui išsinešėva, šiaip ar taip, gilų, bet moraliu atžvilgiu, įspūdį. Eidam tą vakarą namo, kalbėjau, kad tokį veikalą būtų verta net Seminarijos klierikams parodyti.

5. Operos spektakliuose

Dar labiau, negu dramos, Maironis mėgo operos spektaklius. Operą jis buvo jau pamėgęs, profesorius būdamas Peterburge, kur turėjo progą pasigrožėti puikiais Imperatorinės Marijos operos pasirodymais. Tad ir Kaune Maironis buvo neretas operos spektaklių lankytojas.

Labai ryškiai atsimenu, kaip mes kauniškiai su Maironiui gėrėjome pirmuoju savosios operos pasirodymu 1920 metų gruodžio 31 vakarą. Tiesiog suširaužinė kaip į stebuklą žiūrėjome, kad štai mūsų pačių jėgos jau gali atlikti tokį nepaprastai sudėtingą ir sunkų meninį uždavinį. O ir pati toji!

Verdžio Traviata savo nuostabiai maloniomis melodijomis žavėjo žavėjo. Po spektaklio būrelis kauniečių drauge su Maironiui užėjome pakelti į Steigiamos Seimo nario miegojo Petro Radzevičiaus butą Laisvės Alėjuje švesti to didelio įvykio (vienkart ir naujų metų pasveikinti). Žinoma, kuklios buvo tos improvizuotos vaišės. Užtat nuotaika — šviesi ir pakili. Jau-tėmės išlaikę lietuvių vieną svarbių kultūrinių egzaminų. Maironis nuoširdžiai su visais džiaugė. Atrodė mums jog ir neaiškioji mūsų valstybės ateitis pragiedrėjusi.

Iš operos dainininkų, Maironiui, žinoma, labiausiai patiko Petruskas. Įdomu, kad jis nemaža brangino ir Galaunienę, turbūt, dėl to, kad pirmieji įspūdžiai ilgam pasilieka, o ji juk buvo pirmoji mūsų primadona; be to, ir jos būdas Maironiui turėjo patikti: tokia ji buvo paprasta, kukli, maloni - tikra lietuvaite, kaip ją Maironis suprato.

Šalia Verdžio, Čaikovskio, Gounod'o, Maironis ypač mėgo Wagnerio Lohengriną bei Tannhauserį. Atsimenu, po vieno Tannhauserio spektaklio ėjau su Maironiui vienu du namo, abu tyliai ir susimąsčiusiu. Po valandos aš jį klausiu, kodėl toks susimąstęs ir nebylus. Jis sako: tas spektaklis padaręs jam labai didelį teigiamą įspūdį — ta opera dvelkianti giliu krikščionišku misticismu ir priverčianti žmogų giliai susimąstyti; todėl noris tyloje išgyventi gautuosius įspūdžius. Šis spektaklis padaręs jam daug gilesnį įspūdį, negu regėtasis Peterburgo Marijos operoje... Taip ir parėjau ilgoką kelią ligi Rotušės, daugiau beveik nebeįsiminu.

Antrą rytą nuėjus į Seminarijos sodą, susitikau Maironį. Besas toks pat rimtai susimąstęs. Sakosi dar tebeįgyvenas vakarvėkščiais operos įspūdžiais.

(Antra dalis — sekančiame Kultūriniam priede.)

Dr. Donald F. Alexander
KOJŲ SPECIALISTAS
1347 So. 56th Ave., Cicero 50, Ill.
Telef. Olympic 2-8200
Priėmimo valandos: Pirmadienį ir antradienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Trečiadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Ketvirtadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Penktadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Šeštadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Nuo 7 iki 9 val. vak. ir nuo 7 iki 9 val. vak. ir nuo 7 iki 9 val. vak.

SOPHIE BARCUS
IS WGES Stoffes — Banga 1390
Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Trečiadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Ketvirtadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Penktadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Šeštadienį nuo 10 iki 12 val. ryto. Nuo 7 iki 9 val. vak. ir nuo 7 iki 9 val. vak.

RADIO PROGRAMA
7121 So. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Ill. HEMLOCK 4-2418

Kiek sutaupysite šiais metais?

Dabar, pradėdami naujus metus, laikas užsibrėžti tikslą sutaupyti tam tikrą sumą. Apraustojie įstaigoje bus nesunku taupyti ir gauti gerus dividendus.

Taupykite asmeniškai arba per paštą
UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois
Telefonas: HAYmarket 1-2028

Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. p. p.

Nori keliauti į mėnulį

Dar niekas nežino kada galės būti suorganizuotas koks nors tarpplanetinis susisiekimas, o kad žvaigždėse heliumas virsta jau net apie 24,000 žmonių yra į angli, tokiu savo "degimu" susipasiūle, padavę prašymus, kad būtų išsiųsti į mėnulį.

Žvaigždžių karštis

Profesorius dr. J. Greenstein ir dr. M. Schwarzschild nustatė, kad žvaigždėse heliumas virsta jau net apie 24,000 žmonių yra į angli, tokiu savo "degimu" susipasiūle, padavę prašymus, kad būtų išsiųsti į mėnulį.

NELAUKITE, NES—

Rytoj Jau Gali Būti Pervėl!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlapį ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei išliktus neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 1043
Telefonas Central 6-5208

GENERALINIAI AGENTAI šių Kompanijų:
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY
PHOENIX INDEMNITY COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY

Tel. ofiso HE. 4-0609, rez. PR. 6-7333

DR. ANTANAS ALEKNA
(ALEKANAVICIUS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL: 1-4 iki 6-9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p. Iškylus ketvirtadienį ir sekmadienį.

DR. BR. BEINORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6656 So. Halsted Street
Kampas Marquette Rd. ir Halsted St.
VAL: 7-9 kasdien, šeštadienį 8-5, Tel: Ofiso WE. 6-2811 Namų WA. 6-2990

DR. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak. Trečiadienį ir sekmadienį uždarytas. Šeštadienį tik nuo 1-3 val. popiet. Rezid. 3241 W. 66th PLACE

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-5, trečiadienį ir sekmadienį pagal sutarties

DR. G. J. BYLANTIS
Vidaus, vaikų, nervų gydytojas
DR. JONAS VALAITIS
Gydytojas ir chirurgas
4038 So. Archer Ave.
(prie California Ave. sliaurty kamp.)
VAL: kasdien 8:30-12:30 p. m. Šeštadienį 1-5 p. m.

DR. T. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10748 So. Michigan Ave.
VAL: (išskyrus šeštadienį ir sekmadienį) Nuo 1 iki 4 v. p. p. 7-9 v. vak. Ligonius priima tik pagal susitarimą. Rezid. 10838 So. Wabash Ave.

DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Ave.
Kampas Archer ir California Ave.
VAL: 2-4 ir 6-9 v. p. p. Iškylus sekmadieniais.

DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35th gatvė)
VAL: 1-4 ir 6:30-8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienį. Atidaria šeštadieniais 1-4 val. Rez. 3247 S. EMERALD AVE.

DR. K. JABLONSKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
101 N. Broadway
MELROSE PARK, ILL.
(Dr. W. V. Norak ofiso)
VAL: 6:30-9 val. vak., Iškylus sekmadieniais.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL: kasdien nuo 2-4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.

DR. ALDONA A. JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKIO AKINIUS
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. p. pagal susitarimą Iškylus trečiadieniais. 2422 West Marquette Rd.

DR. ALDONA A. JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKIO AKINIUS
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. p. pagal susitarimą Iškylus trečiadieniais. 2422 West Marquette Rd.

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1336 So. 49th Ct., Cicero
Kasdien 10-12 ryto ir 6-8 v. vak. Šeštadieniais 10-12 v. ir 4-6 v. v. Butas 1832 So. 49th Ct.

DR. WALTER J. KIRSTUK
PHYSICIAN AND SURGEON
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL: 2-4 popiet, 6:30-8:30 vak. Trečiadienį, pagal sutartį

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 So. 49th Ct., Cicero
Kasdien 1-3 v. ir 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 12-2 v. ir 8-5 v. v. Butas 1604 So. 49th Ave.

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL: Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketv., 6-8:30 v. Trečiadienį tik susitarus

DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČIŅSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30 v. v. Iškylus trečiadienį ir sekmadienį.

DR. ANTANAS LIPSKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4206 West 26th Street
Val. antradienį, ketvirtadienį ir sekmadienį. 7-9 v. v. Kitu laiku pagal susitarimą. Tel. Ofis. LA 1-4316; Rez. CR 7-8315

DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West 63rd Street
(kampas 63 ir Artesian)
VAL: 2-4 p. p. ir nuo 6-8 v. vak. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.

DR. EDWARD B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2750 West 71st Street
(prie California Ave.)
LIGONIUS PRIIMA: kasdien nuo 1 iki 4 ir nuo 7 iki 9 v. v. Šeštadienį nuo 2 iki 4 v. Trečiadienį, pagal susitarimą. Susitarimui skamb. GR. 6-321, jei neatsiliepiama — Vincennes 6-3900

DR. A. NARBUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6757 S. Western Ave.
VAL: 6:30-8:30 val. vak. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta

DR. AL. RAKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4204 Archer Avenue
VAL: kasdien nuo 2:00 iki 9:00 v. Trečiadienį ir sekmadienį tik susitarus

Dr. Antanas Rudokas, D. D.
Tikrina akis; pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4701 S. Damen Ave., Chicago, Ill.
Šaukite — YA. 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, šeštadienį 10 ryto iki 4; trečiadienį ir sekmadienį tik susitarus

DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4645 So. Ashland Ave. (Kamb. 211)
VAL: 12-3 ir 6:30-8:30 p. p.
Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta. Rez. 4420 So. Talman Ave.

DR. CHARLES SEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Avenue
(antras aukštas)
OFISO VAL: 10 iki 12 v. ryto; nuo 2 iki 4 v. p. p.; nuo 7 iki 8:30 v. v.

Telef. ofiso SEeley 3-6123
DR. L. SEIBUTIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
ROOSEVELT MEDICAL CENTER
1212 So. Ashland Ave.
VAL: kasdien nuo 12:00-8:30 p. p. Resid. 6419 So. Maplewood
Telef. HEMlock 4-5445

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. teref. GROvehill 6-0617
Vaandos: 1-3 p. m. 6-8 p. m. Trečiadienį ir sekmadienį pagal sutartį

Tel. Ofiso TR. 4-6000 Rez. RO. 2-5861
DR. J. STARKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
653 West 79th Street
Rezid. 1908 South Troy Street
Val. pirm., antradienį, ketv., penkt. 1-4 ir 7-8:30
trečiadienį ir sekmadienį

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL: nuo 2-4 ir 6-8; trečiadienį, šeštadienį ir sekmadienį tik pagal sutartį.
Tel. ofiso YA. 7-4787, rez. PR. 6-1930
Jei neatsiliepiama viršumėtis telefonai, šaukite Midway 3-0001

DR. FL. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
DR. E. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5002 West 16th Street

VAL: kasdien 6-8 p. p., šešt. 2-4 p. p. Tel. Ofiso TO 3-0959 Rez. RO 2-2387
Jei neatsiliepiama šaukt Central 6-2294

DR. V. P. TUMASOKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
6235 South Western Avenue
VAL: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 vak. Šeštadienį, 2-4 p. p. Trečiadienį ir sekmadieniais uždaryta

Telefonas Danbe 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 S. Halsted St.
VAL: 1-4 ir 6-8 vak. Šeštadieniais 1-4 v. p. p.

Tel. ofiso VI. 2-1581 Rez. DR. 3-6756
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Kampas Halsted ir 31-os gatvės
802 W. 31st St.
Priėmimo valandos: 6-8:30 p. p. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais tik susitarus

Tel. ofiso PR. 6-6416, rez. HE. 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL: nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak. Trečiadienį ir sekmadienį, pagal sutartį

Tel. ofiso CA. 6-0257, rez. PR. 6-6659
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL: 11 v. r. iki 3 p. p.; 6-8 v. v.

Telefonas Olympic 2-4276
DR. P. ATKOČIUNAS
DANTISTAS
1446 So. 49th Court, Cicero
VAL: antr., ketv., 10-12, 2-6:30 p. p. penkt. 3-6, 7-9 p. p.
3147 S. Halsted St., Chicago
VAL: pirm., treči., šešt. 8-8 p. p. penkt. 10-12 ryte

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS
Priėmimo valandos pagal susitarimą
4003 Archer Avenue
Truputį į rytus nuo California
Tel. Yards 7-7772

DR. A. P. STULGA
DANTISTAS
2723 West 71st St.
Priėmimo laikas pagal susitarimą
Telefonas GROvehill 6-6785

DR. ANTHONY WILLIAMS
(VILIMAS)
DANTISTAS
6322 South Western Avenue
Priėmimo laikas pagal susitarimą
telefonu.
Telefonas GROvehill 6-8442

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patirtis
Tel. Yards 7-1829
Pritaiko akinius
Keičia akis
Ištaiso
Ofisas ir akių dirbtuvė
756 West 35th Street
VAL: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiadienį, nuo 10-12; šeštadienį, 10-3 p. p.

DR. J. J. SMETANA, JR.
OPTOMETRISTAS
1801 So. Ashland Avenue
VAL: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, 9:30-12; 1:30-5 v. v. trečiadienį, uždaryta, šeštadienį, 9:30 iki 12; 1:30 iki 3 val. po pietų
CAnal 6-0523 Platt Bldg.

PERSKAITE "DRAUGĄ",
DUOKITE JŲ KITIEMS.

LAI SAUJI METAI BŪNA PILNI MALONIAUS GYVENIMO SU NAUJOM IR PATOGIOM NAMŲ REIKMENIM IS PROGRESS LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĖS!

Sį mėnesį čia eina inventory ėmimo — Stako sumažinimo didis išpardavimas. Kainos numažintos nuo 25% iki 50% ant geriausių baldų, sėd., kėdžių, pečių, televizijos aparatų, radijo, refregeratorių, plovikų, vaikams rakinčių ir visų kitų namams reikmenų. Lengvas išmokėjimai pritaikomi visiems. Lankykite visi šis

ERDVA IR PATOGIA SENIAUSIA LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĖ

PROGRESS KRAUTUVĖS

4181-83 Archer Ave.
Tel. LAfayette 3-3171
Brighton Parko kolonijoje

LIETUVISKIEJI PRŪSIJOS VIETOVARDŽIAI

A. MAZIULIS, Brooklyn, N. Y.

Sį mėnesį sueina 30 metų nuo Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos. Šios suaktyvėjusios prisiminimų, kad lietuvių žemės siekia žymiai toliau ir vakarus, kaip rodo šiame straipsnyje keliamas medžiaga.

Senieji Prūsijos vietovardžiai labai žemėvardžiai yra didelis ir labai svarbus mūsų kalbos turtas, o kartu ir vienas iš didžiųjų praeities liudininkų, kuris nuolat primena kieno šį žemės kieno jį tėvonią. Todėl visiškai suprantama, jog kiekvienas šios žemės okupantas stengėsi ir tebesistengia tuos visus lietuviškuosius arba aiškiuosius vietovardžius vienokiu ar kitokiu būdu nutrinti ir savais pakeisti. Ir juos "taisė" bei savąjį keitė šimtmečius valdąs vokiečiai, dar vieną kartą juos nutrynė ir bolševikai pasiekė. Sovietai, nors tą šiaurinę Prūsijos dalį 1945 m. Potsdamo konferencijoje jie gavo LIETUVOS titulu. Nuo Sovietų nenori atsilikti ir lenkai, kurie taip pat lenkina pietinės Prūsijos dalies vietovardžius. Patys gi vokiečiai, šiandieną netekę okupanto teisių visoje Prūsijoje, sudarė tyrimų įstaigas Goettlingene, Tuebingene ir kt., jog galėtų sekti visus anuos vietovardžių pakeitimus ir paskui grynai vokišku įnirtimu galėtų šaukti visam pasauliui kaip Sovietai ir lenkai, dabar "okupavę" šį kraštą, nutrina "vokiškuosius" Prūsijos vietovardžius ir kaip tas "amžiais vokiškas kraštas" nuo Reicho žiauriai atplėšiamas...

Lietuvos pajūrio kopos ties Nida

we, Lobiaw, 1436 Labiow, 1625 Labiaw, dabar — Labiau.

12. Laukiškas, 1258 Lovke, 1466 Lauken, 1525 Laukischken, dabar — Laukischken.

13. Laukskytė, o gal Laukska, 1270 Lauestiete, 1427 Lauchstaedt, 1430 Louchstedt, dabar — Lochstedt arba Lochstaedt. Plg. liet. vietv. Lauksčiai, Lauksčiai...

14. Lobas arba Lobininkas, apie 1349 m. ši vietovė dar vadinama Loebenicht, 1363 Lichtenhain, dabar — Lichtenhagen.

15. Medinava, 1255 Medenau, 1325 Medenow, dabar — Medenau. Plg. pr. asm. 1290 Medis, 1388 Medete, 1409 Medike; plg. liet. medis ir medė (giria), Medinos (vietv.).

16. Mauda arba Maudytė (Maudytas), 1258 Maudytyn, dabar — Moditten. Plg. pr. asm. 1419 Mawde, 1367 Mawdin, Maudinte, 1400 Tulemavde ir kt.

17. Mintigaičiai arba Mintigaita, 1278 Mintegithe, 1405 Mintiyeithen, dabar — Metgehten. Plg. pr. asm. 1330 Mintutz, Mintete, 1365 Mentemyl; plg. Mintgaila, vietv. Mintagailišliai.

18. Molainė, 1295 m. išdavęs prūsų sukilimą Naudžiotas (Naudiotė) gavo savo tėvo Juodučio (Jodute) žemes, kurios buvo vadinamos Molleynė, dabar — Mollehen; plg. molis: molainas.

19. Pavandenė, dabar — Powunden, seniau apie tą vietą buvo kažkoks Kertheyn.

20. Piliava arba Pilis, 1436 Pille, 1453 Pillaw, dabar — Pillau.

21. Šakiai, 1333 Schoken, dabar — Schaken.

22. Sonvikiai arba Skonvikiai, 1268 Schonewic, 1320 ir vėliau visiems pažįstamas Pilkalnis

Bischoveshusen, 1360 Vischhusen, 1453 Fischwsen, dabar — Fischhausen. Plg. 1283 m. Wikus, dabartinio Vikau vietoje; pr. asm. 1357 Wicelle, 1359 Wiculle; vietv. Wycenischken; taip pat plg. Schandare ir Scholin: Scolen; Seudenne: Scundene ir kt.

23. Valdava, 1258 Waldowe, dabar — Waldau. Plg. pr. asm. Waldeo ir Waldem, Aynnewald, liet. Visvaldas, latvių — Tallvaldis...

24. Vikava, 1283 Wikus, dabar — Wikau. Plg. su Sonvikiais.

25. Vindalaukis, 1284 Windenla uken, dabar — Wundlacken. Plg. pr. asm. 1399 Wyndimynne, 1340 Kanthiem, 1363 Cantim, 1389 Kantim ir kt.; liet. asm. Kantvydas, Kantminas, Bukantas...

6. Kiautas (Kiautė), 1255 Kewthe, dabar Kiauten.

7. Krantas, Cranzkuhren, dabar Cran.

8. Kraštapilis, šiandien Craxteppen arba Kraxteppen. Plg. 1411 Merga - pille, 1419 Merga - pel.

9. Kvedūnava (Kvedanava), 1258 Quedemnowe, 1302 Quedenow, dabar — Quednau.

10. Laba arba Labūtava, prieš 1255 Lobetaw, 1255 Labota, 1258 Lowbuthe ir Labetau, dabar — Laptau. Plg. 1354 Labitten, dabar — Lobitten; plg. liet. Laba, asm. Labutis, Labokas...

11. Labgava arba Labguva, 1258 Labegowe, 1330 Labigo-

Atominiai spinduliai

Darant bandymus su naujomis atominėmis bombomis buvo atominiam spinduliavimui išstatyti šunys. Viskas buvo taip sutvarkyta, kad juos pagavo tik atominiai spinduliai, bet jie buvo apsaugoti nuo šiluminių spindulių, nuo trenksmo bangos ir nuo įvairių lekiančių daiktų sužeidimo. Armijos veterinarijos korpuso majonar Chester A. Gleiser praneša, kad tų tyrimų daviniais nustatyta, jog tų spindulių poveikys:

1. Tuoju degeneravosi limfatiniai audiniai; jie išsiplėtė, sutino.

2. Anksti pasireiškė degeneravimas kaulų smegenų ląstelių, kurios gamina kraujo ląsteles. Ta degeneracija — progresuojanti.

3. Greit pasireiškė sutrikimas vidurių ir pilvo sienelių (iš vidaus pusės), bet jos greit atsigavo.

4. Buvo sužaloti lytiniai organai.

5. Tuoju sustojo ląstelių skaidymasis audiniuose, kur normaliai tas aktyvumas yra didelis.

6. Greit pasireiškė žalingas veikimas į kraujo raudulius.

7. Anksti pasireiškė sužalojimai kapiliarų ir mažųjų arterijų iš vidaus.

Tie šunys buvo gavę pilną atominį spindulių veikimą. Jokių matomų sužalojimo ženklų juose nebuvo, tačiau, kaip tolimesni tyrimai parodė, vidaus organuose įvyko augščiau minėti sutrikimai.

Tiesa apie Rusiją

Sovietai skelbia, kad tik komunizmo šešėlyje žydi tautinė kultūra, kad tik sovietinių respublikų tautų "šeimoje" yra tikra draugystė. Kasdien tokios mintys siunčiamos sovietų radijo stočių į Afriką, Aziją, Lotynų Ameriką ir k.

Prieš šitą mitą neseniai pasakė Walter Kolarz, kilęs iš Rytų Europos, kurio paskaitos BBC buvo pavadintos "Komunizmas praktikoje". Autorius naudojosi gausia sovietine literatūra — laikraščiais, žurnalais, oficialiais pranešimais — ir neseniai paskelbė knygą — "Russia and Her Colonies".

Leninas čia Rusiją pavadino "tautų kalėjimu". Mini-moje knygoje W. Kolarz įrodo, kad tas vardas itin tinka dabar tinei S. Rusijai.

Knygoje minima visa eilė sovietinių "respublikų", kur viskas rusinama — kultūrinis, ekonominis ir politinis gyvenimas. Duodama graži, įdomi pavyzdžių, kaip, pvz., buvo naikinama totorių literatūra, kaip jų alfabetas anksčiau buvo "lotyninamas", o dabar rusinamas.

Knyga verta perskaityti visiems, kurie nori turėti daugiau žinių apie komunizmo darbo metodus.

Greit džiūsta dažai

Illinois Technologijos Institutas išrado dažus, rašalus, kurie išdžiūsta per 2 — 20 sekundžių. To pasiekima įmaišant į dažus sieros dioksido, kurio vienas svaras tekinauoja 11 centų. Vartojant tuos dažus fabrikuose, ant gamybos diržo nereikia laukti, kol dalykai išdžiū, paskubinama gamyba, antra — pagamintų dalykų džiovinimas nereikalingas ir tuos gaminius galima tuoju patį fabriko išsiųsti, neužimant vietos.

ELK GROVE INN

Po nauja vadovybė
GERAS MAISTAS
IR GERAI
SOKIAI
WARREN
SPRINGER

CHICKEN-in-a Basket
Prancūziškai keptos bulvės ir kopūstai. Speciali kaina \$1.50

SQUARE DANCE
Kiekvieną Penktad. ir Šeštad. vakarą
Atvykite kartu su draugais
HIGGINS ROAD
1 mylia į vakarus nuo State Road
Tel. Clearbrook 3-9862
Mes aptarnaujame vestuvėms, bankietams, ir t. t.

Automobilistams ir šeimininkams

Chicagoje veikianti The Fade-Proof Corp. išrado tokią medžiagą, kuria apipurkštus automobilio langus, susidaro mažas sluogsnelis, kuris neleidžia langui apšalti ledu. Tas chemikalas vadinamas "Glare-X". Ta pati bendrovė išrado medžiagą, kuria apipurkštus namų langus, jie nepraleidžia saulės ultravioletinių spindulių ir tuo būdu apsaugo užuolaidas ir saulės patsiekiamas kitas medžiagas namuose nuo nublukimo. Abidvi tos medžiagos nenuplaunamos langus plauçant.

Lentos iš žolių

Amerikoje išrastas būdas, kaip iš vienos pelkės augančios žolės padaryti lentas. Tokios lentos vadinamos "tsatch — board". Jos nedega, jų neada kirminai, jos nepraleidžia triukšmo ir turi augstas šilumos ir šalčio nepraleidimo (insulacijos) savybes.

CONRAD'S - FOTOGRAFAS

(LIETUVIS)
Moderniškai įrengta vieta įvairiomis nuotraukoms. Specialybė — vestuvės, jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sažinimas ir gražiai atliktas darbas.

414 WEST 63rd STREET
Tel. ENg. 4-5883 arba ENg. 4-5840

KROSNIMS ALIEJUS

400 Gal. užsakymas 128/10c už gal.
C. O. D. Kainos
LION FUEL and RANGE OIL
CALmet 5-6475

MARK H. FRY — Attorney-at-law

Praneša atidarymą advokato ofiso šiuo adresu
212 S. WASHINGTON ST.
NAPERVILLE, ILL. Telefonas 1514
Income Taxes sutvarkomi su didžiuoju pasitikėjimu ir patyrimu

GERIAUSIA KALEDŲ DOVANA

Talentingai parašytas patrijotinis romanas iš Vytauto laikų. 1936 m. laimėjęs Švietimo Ministerijos literatūros premiją. Skoningai ir meniškai V. K. Jonyno iliustruotas, 404 psl. Jau galima užsisakyti pas spaudos platiniojus ir leidykloje

AVIENUOLIS KRYŽKELES ROMANAS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

REKORDAS...

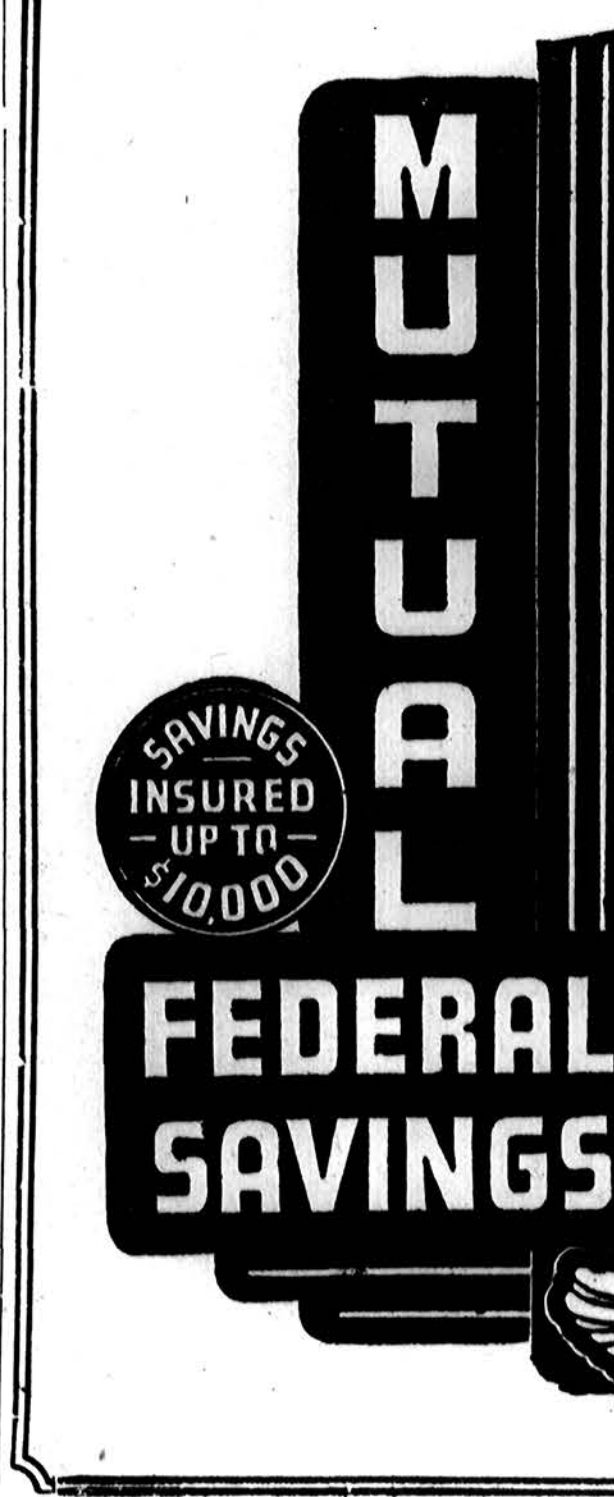
- * Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- * Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas, ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupyta dolerį.
- * Augstus dividendus išmokėjo visada be perstojo.
- * Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nedelskite — pradėkite taupyti šiandien!

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neitididroma.

AND LOAN ASSOCIATION.

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Vi rglis 7-7747

KAS TAŠ FM?

INZ. A. SEMENAS, Chicago, Ill.

Pirmą kartą girdėdamas muzikalinį išpildymą per FM imtuvą, nevienas nustumba muzikos grožiu ir nepaprastu natūralumu. O nustebti yra ko, nes tas pats perdavimas per standartinį radijo imtuvą skamba labai "plokščiai", dirbtinai ir nenatūraliai, nežiūrint, kad ir geriausi imtuvai būtų klausomasi. Kodėl taip yra? Norint nors trumpai atsakyti, tenka pirm palyti tuos skirtumus, kurie yra tarp AM ir FM imtuvų.

Prieš paskutinį karą visuose kraštuose, o taip pat ir Lietuvoje, buvo žinomi tik radijo imtuvai, tinkami vien AM sistemai, kaip dabar juos vadina, standartiniai imtuvai.

AM reikiama amplitudinė moduliacija, t. y. terminas, priimtas radijo technikoje, perduoti garso radijo bangomis, kur nešamosios bangos amplitudė arba lygis keičiasi pagal mikrofono svyravimus. Mikrofono svyravimai arba garso dažnumas natūraliam perdavimui turi apimti gana platų diapozoną. Tas diapozonas yra nuo 20 svyravimų iki kokių 15,000 svyravimų per sekundę. Tačiau AM stotys, kad vienos kitai netrukdytų, apsiriboja tik 10,000 svyr. per sekundę. Tokiose stotyse juostose nėra įmanoma perduoti daugiau, kaip 5,000 ciklų per sekundę, nes augstesnis dažnumas šalinėje juostoje jau perdengtų gretimų stočių bangas.

Šita AM stočių neigiamoji ypatybė vertė išrasti kitą sistemą, kuri leistų išnaudoti platesnį garso diapozoną.

Tokiu būdu, po Antrojo pasaulinio karo pradėta praktikuoti naujas garso perdavimo būdas, vadinamas, frankvenčinės moduliacijos principu, arba trumpai, FM.

FM juosta yra apie 200,000 virpėjimų per sek. platumo. Tokiu būdu, čia yra pakankamai vietos visiems garso niuansams pasireikšti.

Todėl FM priėmimas ir atrodė toks natūralus, nes visi muzikos virštoniai (obertonai) čia nenukertami, kaip tai yra su AM.

Apie FM dar reikia pasakyti, kad be tono natūralumo ir pats priėmimas yra daug švaresnis, be trukdymų, išskiepimų ir interferencijos.

Nors abi sistemos, AM ir FM, perduoda garso elektromagnetinių bangų pagalba, tačiau jų nešamosios bangos tarpusavy skiriasi. AM sistemoje nešamoji banga, pagal garso dažnumą, nuolat keičia savo intensyvumą, amplitudę, todėl ir vadinama amplitudine moduliacija arba AM. Įvairūs trukdymai, k. a. perkūnija, tramvajai (stryktarai), elektros motorai ir panašiai, skleidžia panašias bangas, kaip AM bangos. Jų, tų trukdymų bangų, intensyvumas taip pat kinta. O kadangi amplitudės kitėjimas reikiama garso, ir šiuo atveju, nors ir nemalonu, tačiau tie trukdymai, kartu su stoties perduodamu garso, patenka imtuvui. Todėl AM priėmimas didmiesčiuose visados lydimas įvairių trukdymų.

Čia FM sistemoje nešamosios bangos amplitudė ar augstis nekinta, o visą laiką yra pastovus, tas pats. Čia nešamoji banga moduluojama, nekeičiant bangos amplitudės, bet keičiant nešamosios bangos dažnumą. Trukdymai gali paveikti ir FM signalą, kaip tai būna su AM, bet tai neatsiliepią į klausytoją, nes FM imtuvas atverčia garso iš bangos virpėsių kitėjimą, o ne amplitudinių, todėl trukdymai lieka išskirti, atsimeinant, kad trukdymai yra amplitudiniai kitėjimai. Tokiu būdu, priėmimas yra be trukdymų, švarus ir malonus.

Nesileidžiant daugiau į technines detales apie FM sistemos privalumus, tenka dar pastebėti, kad ir televizijoje garso perdavimui yra pasirinkta FM sistema, tuo tarpu paveikslui perduoti paimta AM sistema.

nas, vardu — "Sala ir demonai" (La isla y los demonios), kuris sukėlė dar daugiau literatūrinio triukšmo ir komentarus.

Carmen Laforet romanai priklauso tokiai kūrybos rūšiai, kurios negalima vertinti pagal senas, nudėvėtas kategorijas ir formules. Jos kūryba reikiama naują ir nelauktą literatūrinį įvykį. Tokį įvykį vertinant reikia susidaryti naujas sąvokas. Reikia taip pat sugebėjimo pažvelgti į dalykus iš naujos perspektyvos. O šitaip elgtis šiandien labai jau nedaug kas moka.

KRONIKA

• A. Kašubienė - Fleđžinskaitė, skulp. V. Kašubos žmona, yra viena iš jaunosios mūsų dailininkų kartos atstovė, sėkmingai besireiškianti Amerikos meno gyvenime. Antri metai iš eilės kaip Kašubienė su savo darbu dalyvauja rinktinėje vienos Amerikos keramikų parodoje, kurią organizuoja Valstybinis Syracuse meno muzėjus.

Šiais metais mūsų keramikė išstatė du didelio formato darbus: "Angelą" ir "Aštuntąją Kryžiaus staciją" realizuotą keramikos plytelėse spalvine glazūra. Į parodą buvo atsiųsta iš visos Amerikos daugiau 1,000 keramikos darbų, bet pro jury komisiją į ją pateko tik 403 darbai.

Kašubienės darbą "Angelą" parodai užsibaigus nupirko vienas iš pačios parodos jury k-jos narių.

Si Syracuse muzėjus keramikos paroda yra 17 iš eilės ir ji bus vežiojama po daugelį Amerikos miestų. Į šią kilnojimą parodą iš 403 darbų buvo pasirinkta viso vos kiek daugiau kaip 150. Į šią rinktinę kilnojama paroda A. Kašubienė pateko su savo darbu "Aštuntąją Kryžiaus staciją". Toks didelis jaunosios mūsų keramikės laimėjimas mums labai džiugus. Abudu darbai, kaip iš pavadinimų galima spręsti, yra sukurti religine tematika ir verti mūsų naujai besistatančių bažnyčių klebonų ir architektų rimto dėmesio.

• Dail. J. Subačiaus iniciatyva New Yorke ir apylinkėse gyvenanti senieji ir naujieji ateiviai, lietuviai dailininkai buvo sukviekti pas dail. J. Subačių pasitarimui. Į susirinkimą atsilankė 20 New Yorke gyvenančių dailininkų, kurie nutarė įsteigti čia gyvenančių dailininkų d-ją. Kaip vėliau paaiškėjo, tokia d-ja buvo įsteigta čia gimusių ir anksčiau atvykusių lietuvių dailininkų, tik paskutiniu laiku jos veikimas buvo apmiręs.

Nusistatyta buvusi d-ja atgaivinti, paruošti naujus įstatus ir juos patvirtinti atitinkamose įstaigose.

Išrinktas organizacinis komitetas iš 7 asmenų, į kurį įeina šie dailininkai: A. Urbaitytė, V. K. Jonynas, W. J. Witkus, J. Sukis, J. Subačius, Pr. Lapė ir R. Viesulas.

• Dail. K. Zoromskis buvo sunkelias susirgęs, bet dabar jo sveikata gerėja ir vėl ren-

GABUS LIETUVIS

Juozas Lola

Lietuviškoji Marianopolio kolegija gali didžiuotis augstai iškilusiu savo auklėtinu Juozu Lola. Jau kolegijoje jis pasižymėjo kaip geras sportininkas ir buvo literatų būrelio pirmininkas bei vadovavo dramos sekcijai, pats parašydamas net scenos veikaliukus.

Bakalauro laipsniu baigęs Air Lines bendrovės atstovu Bostono apylinkėse.

giasi grįžti prie kūrybinio darbo.

• Česlovas Grincevičius renčia spaudai antrą novelių rinkinį, o tolimesnį ateityje projektuoja humoristinį apysaką.

• Alg. Mackaus (Pagėgio) cėlėraščių rinkinys "Probičiai medžiai" turėtų jau pasirodyti sausio mėnesio pabaigoje.

• Juozo Grušo, vieno žymesniųjų lietuvių beletristų novelių rinkinį "Pabučiavimas", ne užilgo išleis "Gabija".

linio karo metu tarnavo laivyno aviacijoje, kur jam teko būti bombonešio pilotu. Oro kautynėse yra numušęs keletą priešų lėktuvų ir kartą pats grįžęs iš žygio su 27 kulky sklymėmis savo lėktuve.

Vedė gail. seserį ir dabar augina tris vaikučius. Kurį laiką buvo vyriausias smogiamųjų bombonešių išbandymo pilotas. Augstai vertindamas religiją jis aktyvus vyčiuose, ejęs įvairias pareigas jų organizacijoje, pasiekęs ketvirtą laipsnį ir paskutiniu laikotarpiu buvęs Naujosios Anglijos distrikto pirmininkas.

J. Lola dirbo radijo pranešėju WNAC ir WMEX radijo stotyse. Dalyvauja taipgi lietuvių spaudoje. Rašė vedamuosius laikraščius "Rytas" bei buvo lietuvių katalikų informacijos biuro politinis redaktorius.

Nuo 1952 m. spalio mėnesio Juozas Lola paskirtas Eastern Air Lines bendrovės atstovu Bostono apylinkėse.

• Albina Valentina Feljetonų rinkinys bus atiduotas spaudai už poros savaitę; toliau mūsų humoristas planuoja vieną scenos veikaliuką.

ALBINAS BENIULIS
ATLEKA PERKRAUSTYMUS
ir įvairių daiktų perkraustymus
• Taip pat persiunčiame į užsienį pakelčius įvairaus maisto
Kreipis:
2551 SO. HALSTED STREET
Tel. DANUBE 6-3245

MAISTO KRAUTUVĖ

Midwest Store

JONAS IR STELLA SANVAIČIAI, Savininkai

PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ VALGIŲ. LIETUVIŠKI SŪRIAI. NESODYTAS SVIESTAS, KUMPIAI. DESROS IR KITI MAISTO PRODUKTAI.

BORDEN'S PIENO PRODUKTAI

KRAUTUVĖ ATDARA KASDIEN NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 v.v. SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 val. vak.

2515 West 69th Str.

REpublic 7-9259

Sudėti Ištekliai Siekia Suvirš \$100,000,000.00

KVIEČIAME JUS BENDRAUTI PAS DROVERS BANKS

Patikima
Bankininkystė
Nuo 1882 m.

• Taupymo Šakaitės • Trust Patarnavimas
• Cėky Šakaitės • Instalment Paskolos
• Real Estate Paskolos • Prekybinės Paskolos
• Safe Deposit - Dėžės

Jūsų Pasiteiravimas Gaus Greitos Priežiūros

MES KALBAME LIETUVISKAI

THE DROVERS BANK

47th Street ir Ashland Avenue - Chicago

Tel.: YArds 7-7000

Narial, Federal Deposit Insurance Corporation

SOTUS ALKANAM PADEK!

AID OVERSEAS, Inc., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, tel. DA. 6-3859
Bendrovė siūnia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17-21 diena, nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikal. pilno siunt. sąrašo.

Siuntinys Nr. 3 — \$6.20
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 12 — \$6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
1 sv. degtintos kavos
1 sv. kakavos
1 sv. šokolado
2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 19 — \$9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. degtintos kavos
2 sv. kakavos
1 sv. šokolado
4 1/2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 6-7
10 sv. cukraus \$2.50
10 sv. b. kviet. miltų \$2.50
9 sv. gryn. kiaul. taukų \$5.25

Diena Ateis, Kai Būsi Linksmas Sutaupes!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje. BRIGHTON SAVINGS & LOAN moka 3% pelno ant jūsų sutaupų.

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave. į vakarus nuo California Ave.

CHARLES ZEKAS, Sec'y

OFISO VALANDOS:

Pirmadi., antradi., penktadi. ir šeštadi. 9 ryto iki 12 v. d.
3:00 ryto iki 4:30 p. p. Ketvirtadi. 9 ryto iki 3 vak.

VISKO UZTEKTINGAI — TUOJAUS PRISTATOM!

Baldus, baldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kėdutes, radio, televizijos setus, vaikams baldus. Žemas kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą.

Mes pagaminame baldus ir pagal jūsų užsakymą.

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.

Lietuvių krautuvė

2310 W. Roosevelt Rd. Tel. SE 3-4711

Atidara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarus iki 9:30.

Atidara sekmadieniais nuo 14 iki 4:30 val. popiet.

METAFIZINIS ISPANŲ ROMANAS

JUOZAS KERSTAS, Argentina

Neaiškioje ir painioje šių dienų Europos romano panoramoje ispanai užima atskirą ir išimtiną vietą. Ispanai drąsiai ieško naujų ir šių dienų konkrečias priemones išsiveržti iš iškiliolines krizės, kuri daugeliui atrodė esanti tų išeities. Šiandien mes jau turime progos stebėti ispanų romane vykstančias temines ir formines metamorfozes tendencijas, kurios rodo jo didelį gyvybingumą.

Ilgai trukusi Ispanijoje 1936 m. krizė, atrodė, jau baigiasi ir į ispanų literatūros plotus įsiveržė naujos vertybės.

Didelių tiesiai reikiacinių įvykių aktualioji ispanų proza yra katalonės Carmen Laforet romanai "Nada" (Niekas), kurį Juan Ramon Jimenez metraštyje "Insulta" įvertino kaip didžiausią mūsų laikų kūrinį. Carmen Laforet yra radusi naują stilių ir naują techniką. Tiesa, kai kurie kritikai nėra linkę pripažinti Carmen Laforet originalumo ir bando įsikišti jos ryšių su krikščioniškuoju egzistencializmu, tačiau ty kritikų argumentai yra silpni ir neįtikintini. Carmen Laforet romaną greičiau galima pavadinti "metafiziniu" romanu. Ji vaizduoja egzistencijos nuokančio žmogaus tragediją, žmogaus gyvenančio konvencionalinėje visuomenėje, atbukusioje, neturintio jokio tikėjimo ne polėkio masėje, kuri stato žmogų į kritišką padėtį ir stumia į desperaciją. Iš Carmen

Laforet kūrinio dvelkia su griauto gyvenimo afirmacija, gyvenimo, sunaikinto kasdienybės kostume. Šios nepaprastos rašytojos knygoje mes randame patį gyvenimą, o ne paviršutinį ir beaistrį jo atpašakojimą bei moralistinį "vertinimą". Dar ne taip seniai, romanas buvo suprantamas kaip gyvenimo aprašymas, objektyvus daiktų ir įvykių atpasakojimas. Gi Carmen Laforet knyga yra kraštutiniskai subjektyvi ir paradoksali žmogiškosios būties interpretacija. Toji būtis jai galutinėje išvadoje yra "niekas". Protagonistės būtyje visų žiaurumu išryškėja mūsų epochos žmogaus gyvenimo negailestingai tragiška ir tamsi esmė. Norėdami, galėtume rasti šiojių tokių ryšių tarp "Niekos" autorės ir Prausto. Bet ir šis mėginimas, kaip ir anksčiau paminėtasis, neįstengia paneigti Carmen Laforet originalumo.

Naujosios romanistės asmuo kritiku yra labai gyvai ir plačiai diskutuojamas. Kai kurie kritikai mėgino pranašauti greitą Laforet talento išsekimą. Šiai prielaidai paskelbti didelės įtakos turėjo neįprastai staigus ir drąsus rašytojos įėjimas į literatūros areną. O ir pati autorė tų kritikų nuomonių, šitai patvirtinusi, nės "Nada" romanui išėjus ji greit ištekėjusi ir daugiau, neberašanti. Carmen Laforet ir šį kritikų atentatą atrėmė. Neseniai Madride išėjo jos naujas roma-

H. SEIGAN

RUBAI, SKRYBELES, BATAI IR KITI REIKMENYS VYRAMS

4622 South Ashland Avenue, Chicago 9, Ill., telef. YArds 7-1272

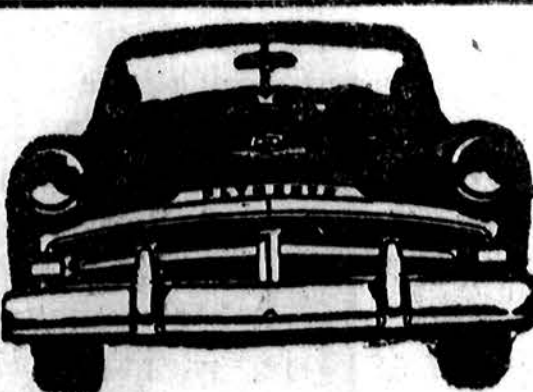
Dabar Yra Laikas Pasinaudoti Mūsų DIDŽIUOJU IŠPARDAVIMU

Visų rūšių žeminiams rūbams
nuolaida nuo 20 iki 30%

Cia galite susikabinti gintąja lietuvių kalba
Jūsų patogumui, kad galėtumėt pasinaudoti šiuo išpardavimu, krautuvė yra atdara ir sekmadieniais nuo 9:30 iki 2 val. po pietų

1952
NAUJI PLYMOUTH'AI
Pristatomi už \$1,683.00
Su visais taksais

100 NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ, KAIP NAUJŲ UŽ ŽEMAS KAINAS

Lengvos išmokėjimo sąlygos. Teisingas nemokamas patarnavimas leidimams ir apdraudal.

Balzekas Motor Sales, Inc.

4030 ARCHER AVE., CHICAGO 32, ILL.

Telef. Virginia 7-1515

Važiokite 1952 m.

CHRYSLER'U su 180

arklių jėgos motoru

LIETUVISKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

3% SAVINGS

2555 West 47th St. CHICAGO 32, ILL. LAF. 3-1083

B.R. PIETKIEWICZ PRES.

Freudas, psichoterapija ir religija

Seksualinio prado vieta moderniojoje psichologijoje

DR. JUOŽAS PRUNSKIS

Nobelio laureatas Aleksis Currel yra parašęs knygą „Žmogus, tas nežinomas“. Jis buvo medicinas, fiziologas. Ir jeigu žmogus jam buvo nežinomas iš jo specialybės pusės, tai dar mažiau žmogus yra pažįstamas savo psichiniame, vidaus gyvenime.

Nuo Freudo tolsta naujieji specialistai

Buvo laikas, kai Freudas tapo visiškai išaiškinęs žmogaus pasamonėje dominuojančių seksualinių instinkto. Tačiau jau patys gambiausieji Freudo mokiniai, kaip prof. Jung ir prof. Adler pastebėjo, Freudo trūkumai ir nuo jo nusigręžė. Prancūzai neseniai išsivertė vokiečių dr. F. Kunkel veikalą „Charakterio psichoterapija“, kuriame šis mokslininkas pabrėžia, kad Freudas labai klydo viską suvaidindamas į seksualinį momentą, nematydamas kitų aspektų (požiūrių). Atmesdamas Freudo teigimą, kad žmogus neturi valios laisvės, šis mokslininkas pabrėžia charakterio ugdymo reikalmą.

Analizuojamas naujai Amerikoje pasirodžiusį veikalą „Man's Search for Himself“ (žmogaus jėškojimas paties savęs), parašytą autoriaus R. May, „N. Y. Times“ pabrėžia, kad kaskart daugiau psichologų įsitikina, jog Freudo pažiūra daugiau tik XIX amžiaus žmogui, bet dabartinės psichologijos aplinkybės įnešė pakeitimus ir jį žmogaus prigimties problemas. Recenzentas rašo: „Mūsų ligos šaknis yra praradimas socialinių vertybių ir konstruktyvinių (kūrybiškų, teigiamų) tikslų, praradimas savęs pajautimo“. Ir jis džiaugiasi, kad dabartinės psichologijos ir psichiatrijos (mokslas apie psichines ligas) jaučiamas įvertinimas religinio momento ir linkimas į dvasinį pradą.

Dviejų profesorių studija

Iš paskutinių laikotarpių šioje srityje pasirodžiusių studijų pirmaujančiu veikalu yra „Psychiatry and Catholicism“ (išleido McGraw-Hill Book Co., Inc., New York 1952 m., 433 pusl.). Šią studiją paruošė psichologijos profesorius dr. James H. VanderVeldt ir psichiatrijos profesorius, medicinas Robert P. Odenwald. Veikalas sulaukė plataus susidomėjimo. Jį augstai vertino kritikai, pradedant „New York Times“, baigiant „Osservatore Romano“.

Kultūrininkui, besidomėjam žmogaus vidaus pasauliu, šio veikalo perskaitymas — būtinas. Pedagogui jis atskleis auklėtinio sielą ir duos naujų idėjų, kaip paveikti jo charakterį. Rašytojui duos nepakeičiamos medžiagos besirūpinant savo kūrimo charakterių natūralumu. Gydytojui padės išspręsti konfliktą tarp jo pasaulėžiūros ir jo pasisavinamo modernios psichiatrijos mokslo. Dvasininkui atskleis naujus akiračius darbe klausykoje ir sakykoje.

Naujausia studijų ir laboratorijų medžiaga

Studijoje pagrindiniai svarstomas moderniosios psichologijos, psichiatrijos santykis su krikščioniškąja pasaulėžiūra. Nedaug pasaulyje tėra knygų, kur būtų panaudojama pati naujausia mokslo studijų ir universitetų laboratorijų medžiaga, kaip šioje. Čia svarstomi tokie aktualūs klausimai, kaip moralinis įstatymas ir sąžinė, psichinių iškrypimų supratimas, jų pažinimas ir gydymas, psichologizmas (gydymas besistengiant išskirti pasamonėje slypinčius dalykus), psichoterapija (ligų gydymas psichiniais būdais), įvairios psichozų rūšys, skrupu-

lai, alkoholizmas, seksualiniai iškrypimai, seksualinis auklėjimas, psichologinės ir psichiatrinės moterysių problemos. Ir viskas ne sausa teorija, o atskirų pacientų istorijomis, klinikiniais stebėjimais paremti daviniai.

Ryšys tarp kūno ir vidaus pasaulio

Autoriai pabrėžia dabartinėje medicinoje vis ryškiau pastebimą ryšį žmogaus kūno funkcijų (veikimo) ir jo psichinių peryvenimų. Daugelis somatinių (kūno) ligų, iš dalies, ar ir pilnai, pareina nuo psichinių veiksmų: idėjų, troškimų, ypač — emocijų (jausmų). Žmogaus vidaus nusietaikimai, psichinės sąlygos turi daug reikšmės jo fizinio gerovei ir gali būti net nesveikatos priežastimi (pusl. 47). Emociniai įtampimai gali paveikti vegetatyvinės sistemos funkcijas (p. 49).

Seksualinis libido

Peržvelgę Freudo ir kitas sistemas psichiatrijos moksle, minėti autoriai pabrėžia, kad seksualinis momentas, nors ir yra svarbus, bet jis nėra vienintelis ir netgi ne pagrindinis, ne lemiamoji jėga žmogaus gyvenime, taigi Freudizmas, seksualinio libido (troškimo, geidulio) dėdama savo filosofijos pagrindą, katalikams nepriimtinas, ypač kad jis reiškiasi kaip materialistinė, deterministinė, (laisvą valią neigianti), hedonistinė (pomėgių jėškojimo) filosofija (pusl. 148). Pati gi Freudo iškeltoji psichosanalizė, sveikų pažiūrų psichiatro naudojama, gali būti labai vertingu dalyku.

Nauja psichogoginė kryptis

Stambus psichiatrų skaičius, jų tarpe ir mūsų minėtieji autoriai, vis labiau linksta iš vidaus konfliktų susidariusias problemas spręsti ne atpalaidavimu asmenų nuo moralinių varžtų, bet jo valios ugdymu, kad jo elgesys sutaptų su jo ideologija ir tie vidaus konfliktai būtų eliminuoti (pašalinti). Ši kryptis vadinama psichogoginė (žodis sudarytas panašiai, kaip „pedagoginė“). JAV-se iai atstovauja Adolf Meyer, V. Moore, E. Fromm, o taipgi minėtieji knygos autoriai.

Prof. C. Jungo patirtis

Freudui religija buvo visuotinė neurozė, grynas mitas (pasaka). Tačiau naujausių psichologijos ir psichiatrijos autoritėjų tarpe vis garsiau girdimi balsai, kurie tikėjimą į Dievą nelaiko nei iliuzija, nei pavojumi. Ypatingai čia tvirtas žodis prof. C. Jung, kurs savo veikalė „Modernūs žmogus — sielos jėškojimas“ pažymi, kad savo 30 m. praktikoje, santykiuose su pacientais, jis nerado nei vieno atsitikimo, kur problemos išsprendimas nebūtų — atradimas religinės pasaulėžiūros, „Galima drąsiai pasakyti, — rašo jis — minėto veikalo pusl. 264, — kad kiekvienas iš jų susirgo todėl, kad jis prarado tai, ką gyvoji religija kiekviename šimtmetyje davė savo sekėjams, ir nei vienas iš jų tikrai nepagijo, kurs neatgavo savo religinės pasaulėžiūros“.

Revolveris arba kryžius

Panašias idėjas apie religijos vertę žmogaus psichiniam gyvenime reiškia ir W. Menniger. Ryškiai tai pavaizduoja B. d'Aureville, kurs apie rašytoją Karl Huysmansą, išbandžiusį tarnybą satanizmui ir paskiau sugrįžusį prie savo vaikystės

tikėjimo — katalikybės, pasakė: „Huysmansui buvo belikęs tik vienas pasirinkimas: revolveris arba kryžius“.

Darydami galutinę išvadą apie Freudo materialistinį mokslą minėtos knygos autoriai profesoriai VanderVeldt ir Odenwald skelbia:

— Freudo pastangos užkariauti ateitį yra jau praeities dalykas.

Brazilijos kultūrininkai

Manuel Bandera, 66 metų amžiaus brazilų poetas, susilaukė ypatingo įvertinimo: viena statybos bendrovė jam padovanojo sklypą ir plytas ir jis galės turėti nuosavą namą. Jo garbei ir ta apylinkė pavadinama pagal jo labiausiai pamėgtos poemos m'itinį miestą — Pasagardą.

Sunkios ūkinės sąlygos atsiliepia ir į brazilų kultūrinį gyvenimą: rašytojams labai sunku susilaukti savo kūrinių išspausdinimo. Vienas jaunas rašytojas — Homero Homen — net įsteigė nešpausdintų autorių klubą: Clube dos Ineditos; atrodo, kad tas klubas niekad narių nepritrūks. Padėtis tiek sunki, kad net stambios leidyklos nutraukia literatūros leidimą ir koncentruojasi į vadovėlius.

Kaikiuriems autoriams vis dėl to pavyksta prasimušti. Tokiu minimas A. F. Schmidt, chemikalų pramonininkas, poetas ir žurnalistas, kasdien rašąs į laikraštį „Correio da Manhã“.

Brazilijos rašytojai daugumoje pragyvenimą užsidirba kokių kitu darbu: iš dešimties tokių, paprastai, devyni turi valstybinę tarnybą. Svetimo ministerijoje dirba M. Bandera, Carlos Drummond de Andrade ir Jorge de Lima. Novelistas Cyro dos Anjos ir jauni poetai Paulo Mendes Campos ir Ledo Ivo — dirba pensijų institute, kritikas ir mokslininkas Otto Maria Capeaux dirba Rio de Janeiro miesto rotušėje. Užsienio reikalų ministerijoje taipgi tarnauja eilė Brazilijos rašytojų.

Apie carinę Rusiją

Hugh Seton Watson, autorius knygos vidurio — rytų Europą, neseniai paskelbė naują studiją. Joje aprašoma carinė Rusija nuo Krymo karo iki pirmojo pasaulinio karo. Studija pavadinta „The Decline of Imperial Russia“ 1855—1914. Išleido Methuen.

GERIAUSIA SKALBYKLA
Dėmesio, šeiminkės! Sutaupysite 20% pagal mūsų „cash & carry“ planą. Slapi skalbiniai, sausi išpuvinti ir marškiniai. MUELLER BROS. LAUNDRY, 2139 S. California Ave. 6:45 v. r. iki 7 v. v. kasdien. Šešt. 6:45 iki 5 v. v.

Kreditu pataisoma
AUTOMOBILIUS
Darbas garantuojamas
Pagrindinis nuadymas

\$22.50

Tikrai vieną savaitę giliuos su šiuo skelbimu
47th & Archer Ave. VI. 7-9676

DĖMESIO, SAVININKAI!

Skambinkite mums šią dieną dėl gazo ir aliejaus perstatymų: 1 dienos įvedimas. Ronald Graves, Lake Forest 1044, Lake Forest Tin Shop. Waterbury Heating plants, oro ventiliacija, metalo plokščių darbas, specialūs darbai.

DĖMESIO, SAVININKAI!

Gaukite apskaičiavimus dabar dėl visokių rūšių dalydės darbu. Specializuojamės į palėpų ir rūšių butus, naujus namus pastatome ir industrijos pakeitimus atliekame.

C. BALL & SON
619 S. Elmwood Ave., Waukegan, Ill.
DElta 6-9813

Mūsų Specialybė DŪRYS GARAZAMS

Visokių rūšių — Visokių dydžių
REZIDENCINIAI, KOMERCINIAI, INDUSTRIALIAI, ir t. t.
Aptarnaujame visus artimus priemiestius. Nemokamiems apskaičiavimams tel.
SNYDER DOOR COMPANY — Villa Park, Ill.
310 NORTH SUMMIT VILLA PARK 7264-R

Rašytojo Sandburg sukaktis

Amerikietis rašytojas Carl Sandburg, kilęs iš Galesburg, Ill. Chicagoje atšventė savo amžiaus 75 metų sukaktį. Chicago juo ypač susidomėjo 1914 metais, kai pasirodė jo poema „Chicago“. Sekančiais metais vėl išėjo jo poezijos rinkinys „Chicago poems“, gi po Pirmojo Pasaulinio karo pasirodė „Smoke and Steel“. 1927 metais jis išleido baladžių ir dainų rinkinį „The American Song bag“, už metų išėjo kitas jo poezijos rinkinys: „Good Morning, America“.

Jis yra parašęs keletą veikalų vaikų literatūros ir keletą biografinio pobūdžio; ypač jis dom'si Abraomo Linkolno gyvenimu.

Brolių Grimų rankraščiai

I New York'e atgabendanti rankraščiai 47 pasakų, kurias parašė broliai Grimm ir kurios buvo išspausdintos 1812 metais. Dvidešimtis šešių pasakų rankraščiai rašyti Jokūbo Grimo, o 14 — Wilhelmo. Rankraščiai yra vieno Europos vienuolyno bibliotekos nuosavybė. Jie apdrausti \$100,000. Numatoma juos parduoti.

Greetings to all my friends and patrons

Alex Kolaski

TAVERN

LIQUOR - BEER - WINE
Cool and Pleasant surroundings
Private Family Entrance

1001 WEST 10th STREET

Tel. 9-9947

Michigan City, Indiana

DĖMESIO NUOSAVYBIŲ SAVININKAMS

Pinig. Jūsų nereikia

Duokit mums perdirbti jūsų apšildymą! Pakeiskite tuos tarpus užimančius senais radiatoriais į naujus modernius „radiant Baseboards“. Permainys jūsų katilus į kuro taupančius auto. užsidegančius. Mes pertaisom visų rūšių virtuvius, „burners ir controls“. Leiskit mums pakeisti jūsų gazo įtaisymus. Prie žemiausios kainos-nemokamai apskaičiavimai 36 mėnesiams išsimokėti. Skambinkite ar siųskit paštą.

Lincoln Heating Company
2233 Lawrence Avenue
Chicago 25, Illinois

Aš esu susidomėjęs: Gazu — Alijumi — Anglim — Karštu vandeniu — Garu — Aš norėčiau nemokamai apskaičiavimų.

Prašau atsiųsti inžinieriui.

Pavarde
Adresas
Telefonas

LINCOLN HEATING

2233 Lawrence Ave. Chicago 25, Ill.
RAvenswood 8-5968

Greetings to all our friends
ALBIN A. TUHOLSKI
Feed for poultry and live stock
Pet feeds and supplies. Lawn and garden seeds. Fertilizer. Imported bulbs
We deliver
519 CHICAGO
Tel. 44188 Michigan City, Ind.

Dėmesio namų savininkai!
FURNACES AND BOILERS
OIL OR COAL

Mes esame specialistai „conversion“ darbuose. Pataisymai ir naujos dalys. Išvalymas ir aptarnavimas.
TEMPERATURE CONTROL CO.
Tel. Sacramento 2-7227
Mes dirbame mieste ir priemiestyje. Nemokami apskaičiavimai — PRA šalygos.

Dėmesio šeiminkės! Neišmeskite jūsų senas namų reikmenis! Mes pataisome skalbiamas mašinas, prosus, prosytuvus, siurblius, ir kitus elektrinius dalykus. Darbas garantuojamas ir prieinamos kainos.

RITE APPLIANCE REPAIR
7847 W. 43rd ST. Lyons, Illinois
LYons 3-1200; skubus aptarnavimas

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

duoda tremtinys prieš karą bėgę Chicagoje Universitetą

Vienas doleris val. — privatus. Vertimai, Anketų pildymas, Ivaiznis raštai angliskai.

K. KALNENAS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias aukštas, duris po kaire, art 63-čios gatvės ir California Ave.)

Mokslininkas apie Kristaus mirtį

Buvęs egzgežės profesorius, o dabar — Vatikano nuncijus prie Italijos, kard. Borgoncin-Duca po 12 metų tyrinėjimo išleido knygą apie Kristaus mirties datą. Autorius prieina išvados, kad Kristus mirė mūsų eros 30 metais balandžio 7 dieną.

Greetings and services to all
Peace on earth — to men
good will

QUEEN OF ALL SAINTS RECTORY

Rev. Leonard J. A. Cross
525 So. Woodland Avenue
Mich. City, Indiana

Greetings to all

SCHOLL DAIRY CO.
Wholesale — Retail

Grade A milk and cream, buttermilk, butter, cheese, sour cream, eggs.

1615 Franklin. Tel. 7-7281
MICHIGAN CITY, IND.

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAI! Pakeiskite jūsų anglinį krosnį į aliejinį dabar už žemiasias žiemos kainas! Lengvi mėnesiniai išsimokėjimai. Mes specializuojamės į: GAZINIUS — ALIEJINIUS PAKETIMUS IR PATAISYMAS. Mes aptarnaujame bet kur mieste ar priemiestyje.

DEXTER HEATING
458 W. 46 Place KENWOOD 8-1150

Dienraščio "Draugo" Metiniame Koncerte

Bus Perstatomi

Miko Petrausko Dainų Vaizdai

DAINUOJA IR VAIDINA MENO ANSAMBLIS

Kuriam Vadovauja ALICE STEPHENS

Sekmadienį, vasario 8 d., 1953 m., 4:00 val. popiet

ASHLAND BOULEVARD AUDITORIUM

Ashland ir Van Buren Gatvių

Meno Ansamblis, kuriam vadovauja garsioji chorų lavintoja, Alice Stephens, perstatys tris scenas iš Miko Petrausko Liaudies Operų: „Birutė“ ir „Eglė, žalčių Karalaitė“. Be to, bus dainuojamos ir pavaizduojamos populiariausios Miko Petrausko dainos. Tai bus pirmas kartas, kad Mikui Petrauskui ir jo dainoms bus pašvęsta visa programa.

Jurgis Šapkus piešia naują scenariją trims Liaudies Operos scenoms ir ypatingą sceną atvaizdavimui Miko Petrausko populiariausias dainas.

Kostiumus specialiai siuva Stefanija Traška.

Liaudies Operos „Birutė“ koreografija Aldonos Valeičaitės.

Reikia paminėti, kad Ashland Boulevard Auditorija praeitomis dienomis buvo gerokai patobulinta ir suvesti nauji garsiaakabiai ir t.t.

Tai DRAUGO metinis Koncertas Vasario 8 d., 1953 m., 4:00 val. p. p.

Sokiams po koncerto groja Jurgio Akelio orkestras.

Nesakyk, kad kultūros žurnalai skityti nėra laiko. Jei šiandien nėra laiko, rytoj gali nebūti noro.

A I D A I

1953 m. trokšta j tavo namus nešti šviesą, kad ištrėmimo naktį matytum kelią į laisvės dieną.

A I D U O S E

rasi įvairių kultūrinio pobūdžio straipsnių, novelių, eilėraščių, lietuvių dailininkų paveikslų, visuomeninio gyvenimo aktualijų... Nieko nelaukęs 1953 m. užsiprenumeruok

A I D U S

Prenumeratos kaina: Adresas
Amerikoje - 5 dol., Kanadoje - 680 Bushwick Avenue
5.25 dol., kitose šalyse - 6 dol. Brooklyn 21, N. Y.

KEEP 10%
FOR YOURSELF

Kiekvieną algos dieną pasidėkit sau pirmą. Taupykit pas mus. Uždirbkite gerą pelną su Apdraustu Saugumu.

V. P. PIERZYNSKI, Secretary

CONTINENTAL

SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

4559 SOUTH PAULINA ST.

YArds 7-0145-6

Draugo prenumerata — visuomet puiki dovana.

Mokslo naujienos

Mikroskopiniai įrankiai

Prieš kiek laiko viename netoli Philadelphia esančiame nuosajame parke buvo rastas nužudytos moters lavonas. Jokių dalykų, kurie išduotų žudiką, nesurasta. Detektyvas žudiko automobilio vėžomis atsekė į cementu lieta vieškelį ir čia pradėjo pėdsakai. Grįždamas į nusikaltimo vietą detektyvas pastebėjo, kad jo automobilį pasiekė nuslinkusio medžio šaka. Jam atėjo galvon mintis, kad ir žudiko automobilį galėjo užkabinti šaka ir ant jos galėjo likti daži.

Nugabenus šaką į laboratoriją ir padėjus po mikroskopu, tikrai buvo atrasta dažų dalelė, kaip taškelis. Specialiais įrankiais, laikant tuos dažus po mikroskopu, buvo nuimtas pirmas sluogsnelis, ir nustatyta, kad žudiko automobilis buvo gelsvos spalvos, padarytas po karo. Policijai pavyko surasti tokio automobilio savininką ir jis pripažino papildęs žmogžudystę. Jis buvo susektas dėka tų mikroskopinių įrankių ir tyrimų.

Tai tik vienas pavaizdavimas, kaip pritaikomi tie maži įrankiai, kuriais dirbama stebint į daiktus per mikroskopą. Neseniai Kinijoje buvo atrasti kauklai, kaip spėjama 30 šimtmečių senumo. Ant jų buvo primityvūs piešiniai. Reikėjo nustatyti dažų pigmentus, nesunaikinant chemiainiais tyrimais pačių tų radinių. Ir čia panaudotas mikroskopas su tais mažičiais prietaisais. Sudarė specialią mokslo šaką, tyrimas tais mikroskopiniais įrankiais, pavadinta — mikrurgija. Ypač šiuo būdu daug atsiekiama tiriant ląstelių, bakterijų augimą, kur jas po mikroskopu galima įvairiai vartyti ir paveikti. Mokslininkai po mikroskopais stebi atskirus ląsteles mirtį, daro smulkiausias operacijas su mažais gyviais, su augalų gemalais ir t.t.

Nauja mėnulio nuotrauka

Dr. Baade ir Dr. Minkowski, du vokiečiai astronomai, milžinišką Mount Palomar teleskopą nukreipė prieš mėnulį ir nufotografavo. Reikia pasakyti, kad Mount Palomar teleskopas naudojamas tik tolimiems žvaigždynams tirti. Nuo šito teleskopo mėnulis negali paslėpti nė smulkmenų.

Astronomai nufotografavo mėnulio kraterį Flavius, kuris turi 250 km (kilometras — yra šeši dešimtadalio mylios) platumo. Flavius kraterį supa 400 m. (metras truputį ilgesnis už jardą) augstumo kalnai. Mažiausi mėnulio krateriai turi 3—5 km. platumo. Atstumas tarp mėnulio ir žemės — 384,400 km. Teleskopas mėnulyje parodo net namo didumo daiktus.

Ligšiol mokslininkai mėnulį laikė negyvu pasauliu. Dabar nustatyta, kad ant mėnulio yra kažkokios atmainos, kurios pri mena mūsų žemę ir vasarą. Mėnulis turi tam tikrą atmosferą, kurios tankumas dešimtį tūkstančių kartų mažesnis kaip žemės atmosferos. Mėnulio „oras“ sklaido saulės šviesą ir sudaro prieblaudą.

Kraterių srity yra kažkoki, dar neišaiškinti reiškiniai: ten pasireiškia tamsios dėmės, kurių didumas kiekvieną mėnesį kinta. Dėmių forma irgi kinta. Poliarinėse mėnulio srityse šios dėmės nepasirodo. Galimas daiktas, šitas reiškinys susijęs su primityvia ir labai atsparia mėnulio augmenija, kurios ritmas kinta per 14 dienų. Mėnulio paviršiuje pasirodo ir debesys, žinoma, labai skysti. Bet jie pastebimi tik tam tikrose mėnulio srityse. Atsižvelgiant į tai, kad ligšiol mažų teleskopų pagalba istirta tik maži mėnulio plotai, Palomar teleskopas dar duos didelių atradimų mėnulyje.

V. Lt.

Planeta Merkurys

Nors Merkurys yra taip šviesus, kaip šviesiausia žvaigždė, jmes tegalime matyti per keletą dienų trimis atvejais metuose vakarais ir per kitus panašius atvejus — rytais: jis yra per daug arti saulės ir tik atsidūręs ypatingoj padėty jis mums matomas.

Merkuras aplink saulę apsisuka per 88 dienas, arčiausiai prie saulės prieidamas per 28 milijonus mylių ir toliausiai nutoldamas per 43 milijonus mylių. Atrodo, kad Merkurys neturi jokios atmosferos: jeigu oras buvo ant jo, nuo karštų saulės spindulių turėjo nuskrieti į erdves. Merkuro skersmuo sudaro apie trečdajį Žemės skersmens ir siekia 3,000 mylių. Jis neturi jokio mėnulio. Saulė taip smarkiai traukia Merkurą, kad jo sukimas aplink save yra sulėtėjęs ir visada jo ta pati viena pusė atsukta į Saulę, kaip kad mėnulio ta pati pusė į mūsų Žemę. Į saulę nukreiptoj Merkuro pusėj temperatūra siekia apie 600 laipsnių Fahrenheito. Antroje gi pusėj Merkuro, kur Saulė niekada nešviečia, temperatūra — absoliutus nulis (459.6 laipsniai šalčio Fahrenheito).

Vienoje Merkuro pusėj nuolat diena, kitoje — nuolat naktis. Saulės pusėj esančioje dalyje temperatūra keičiasi pagal Merkuro nutolimą ir priartėjimą prie Saulės. Merkurys taip mažas, kad praslinkdamas tarp Saulės ir Žemės, užtemimo nepadaro. Neatrodė, kad būtų kokių nors galimybių gyvybei egzistuoti Merkurą.

Kometos

Dr. Whipple apskaičiuoja, kad erdvėse lekiojančios kometos vidutiniškai yra pusantrios mylios savo skersmenyje ir turi apie keturis bilionus tonų medžiagos, daugiausiai — sušalusio vandens, amonijos, metano, tarp kurių yra iš meteorų kilusių grūdėlių — geležies, chromio, kalcijaus, sodos, nikelio, aliuminijaus, magnezijos ir mangano. Kai kometa priartėjo prie saulės, sutirpsta jos ledo dalis, apie viena dešimtoji dalis jos medžiagos išgaruoja, sudarydama kometos galvą ir uodegą. Kometai artėjant prie Žemės leda sutirpsta, atspalaiduoja ir meteoritų atsiradusias medžiagas ir „lyja“ mažais meteorais ant žemės.

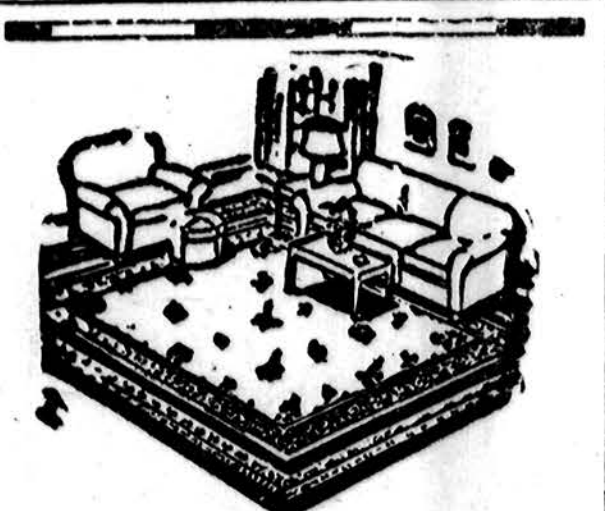
Telef. RFPublic 7-5803
Kasdien nuo 2 val.
Sekmad. ir šventad. 9—2 v.
ADOMAS VAITKEVICIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS
PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo
sistemų įvedimas, perdirbi-
mas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus
patarnavimas

ATLAS FUEL CO. atstovas
4919 So. Paulina St.
Prospect 6-7960

Panaudojo mokslinius metodus

J. A. V-bių vyriausybė turi 2,600,000 tarnautojų. Respublikonams buvo nelengvas klausimas, kaip juos įjungti į naujos administracijos liniją. Tai pramatydamas įtakingas respublikonas Harold Talbott, kurs naujoje administracijoje bus aviacijos sekretorius, kreipėsi į McKinsey & Co. grupę Manhattane, kuri turi 103 specialistus, pavesdamas jiems išspręsti du klausimus: 1) Kiek pareigaviečių respublikonai turi užpildyti savais žmonėmis, kad kontroliuotų visą politinės linijos nustatymą, 2) Išvardyti tų darbų priimtą ir nusakyti savybes reikalingų toms pareigavietėms kandidatų.

Per mėnesį laiko tos bendrovės specialistai nustatė, kad lemiamo vaidmens būtų pasiekta įstačius 250—300 žmonių į reikiamus darbus, ir jie kontroliuotų visą federalinę politiką. Keletui dienų praslinkus po išrinkimo tas raportas jau buvo paruoštas Eisenhoweriui. Jis panaudojo tą raportą planuodamas naujus paskyrimus.

Užsisakykite baldus tiesiai iš lietuvių dirbtuvės. Pas mus galite nusipirkti įvairių rūšių baldus, namų reikmenis: salono setus, miegamųjų setus ir kitus baldus.

ARCHER AVENUE FURNITURE CO.
Sav. JUOZAS KAZIKAITIS
4140 Archer Avenue
Tel. LAfayette 3-3516

Prieš įsigydami baldus patikrinkite pas mus, gal jums bus ekonomiščiau užsisakyti tiesiai iš mūsų dirbtuvės. Jai patogiau, galėsime duoti ir kreditą.

NUO UZSISENEJUSIŲ Skaudančių žaizdų IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ!

Tie, kurie kenčia nuo SENU ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir vaikščioti, nes jų užsiseņėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždėkite DEGULO Ointment. Jis gydo visas įvairias patalvines žaizdas, sustabdo kraujavimą, odos ir peptišimą tarp pirštų. Jis yra tinkamas varotai nuo diužstančios ir suskilusios odos. Jis yra gera gyduolė visų išvirsnių odos ligų. LEGULO Ointment suteikia jums pagalbą nuo nuvargusių, peršamų ir niežinčių kojų. Legulo Ointment yra paroduodamas po 75 ct., \$1.25 ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicago ir apylinkėse ir Milwaukee, arba atsiųskite money orderį —

LEGULO, Department D
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.
MULberry 5-3694

Ispanų literatūra

Tautinis Ispaniškos Knygos Institutas išleido didelį, 350 puslapių ispaniškų knygų katalogą, apimantį katalikiškus leidinius nuo 1939 metų iki 1952, pavadintą „Feria Nacional del Libro Catolico Espanol“. Katalogas sudarytas panaudojant moderniausias metodus, imant pavyzdžių JAV Kongreso bei Vatikano bibliotekų tvarkymą. Prie

TELEVIZIJOS, RADIO IR FONOGRAFIJŲ
GERA NUOLAIDA
Garantija — išsimokėjimai
APARATŲ TAIŠYMAS

dirbtuvėse ir namuose atliekamas prityrusių inžinierių. Sąžiningas ir geras patarnavimas garantuojamas.

L. DAINA TELEVISION
(sales-service)
3120 S. Halsted — DA-6-6887

MODERNAUS ŠOKIO STUDIJA
A. Valeišaitės ir
Grigaliūnaitės-Lazauskienės
3130 So. Halsted St.
Tel. CALumet 5-9339

Prilimami mokiniai: pirmad., antrad., trečiad., ir penktad. nuo 5 v. iki 8 v.v.

Vestuvinės Nuotraukos
Aukštos Rūšies Fotografijos
Mūsų Specialybė

Precin Photo Studio, Inc.
EDVARDAS J. ULIS, Sav.
4068 Archer Avenue
Telefonas Virginia 7-2481

SEGHEITI TRAVEL BUREAU
2451 So. Oakley Ave. CHICAGO 8, ILL. Tel. YArds 7-3278 ir 79

KELIONES:
LEKTUVAIS, GELEZINKE-
LIAIS, AUTOBUSAIS,
LAIVAIS

Parūpiname bilietus, viesbučius ir svarboms visur su keltone surištus dalykus. TURIME LIETUVIŲ SKYRIŲ. Pildome atidevitus, keliones planuojate iš anksto kitiems metams. Anksčiau užsisakykite bilietus kaip lėktuvais taip ir laivais, tai būsite tikri, kad tikrai gausite vietas. Pirkdami bilietus pas mus nemokėsite brangiau ir išvengsite laiko sutrukdyimo, nes neradėsite laukytis nei į geležinkelio stotį ar aerodromą, nes visa tai atidėsite vienoje vietoje — PAS MŪS.

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
saviniuko
St. Casimir Monument Company
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste
Telef. CEDarcrest 3-6335

kiekvienos knygos gana plačiai duodami pagrindiniai veikalo bibliografiniai duomenys.

PERKRAUSTAU BALDUS
VIETOJE IR IS TOLIMESNIŲ
DISTANCIJŲ
TURIS ILGA PATYRIMĄ
JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell Street
CHICAGO 29, ILL.
Tel. WALbrook 5-9209

STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMAIS
PRISTATOME
VISOKIŲ RŪSIŲ
MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

PARDUODAME ANGLIS IR PECIAMS ALIEJŲ
PERKRAUSTOME BALDUS
Patarnaujame gerai ir pigiai

STASYS FABIJONAS
2146 SO. HOYNE AVE.
Tel. Virginia 7-7097

TELEVIZIJOS IR RADIO APARATŲ TAIŠYMAS
Sąžiningas ir garantuojamas darbas
DARBO VALANDOS: 6 v.v.—10 v.v.
Šeštadieniais: 8 v. ryto — 10 v. vak.
M. RIMKUS, 1119 So. Francisco
Tel. YA. 7-1099

TADO BALČIUNO PRECIZISKAS LAIKRODŽIŲ TAIŠYMAS
LONGINES, WITTMAN, BULOVA ir kt. šveicariški laikrodžiai tikrai žemomis kainomis.
2156 W. 23rd St. Tel. YA 7-0641
DARBO VAL.: 9-2:30 ir 4-8 v. v.
Šeštadieniais 10-2:30 ir 4-8 v. v.

SIUVAMOS MASINOS ir RASOM. MASINELES
gaunamos geriausiomis sąlygomis
ARCHER SIUVIMO CENTRE
4170 S. Archer Bishop 7-1045
Perka, taiso, elektrifikuoja
SKELBKITES „DRAUGE“

Išėjo iš Spaudos —
SŪNUS PALAIDŪNAS
Studija Apie Vakarių Civilizacijos Krizę
Vietoj
1,000,000 DOLERIŲ
tik
2 DOLERIAI
Rašykite „DRAUGUI“
2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 1410 S. 50th AVE. CICERO, ILL.
GRovehill 6-0142
HEmlock 4-2644
TOWnhall 3-2109

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741-2 ir Bishop 7-9481
4330-34 South California Avenue
Telefonas Bishop 7-9719
AMBULANCE DIENA IR NAKTĮ

LIQDĖSIO VALANDOJ Sankaitė
MAŽEIKĀ & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tieks, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas yra teikiamas dieną ir naktį. Reikale Sankaitė mus.
Mes turime kopyčias Roselande dalyse ir visose Chicago ir toliaus patarnaujame.
STEPONAS C. LACHAWICZ
2314 West 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. PULLman 5-1270

PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VASAITIS-VANCE
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

POVILAS J. RIDIKAS
3351 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN
3310 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

JULIUS LIULEVIČIUS
434E S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 WEST 46th STREET Tel. YArds 7-0781

TAUPLYKITE SAUGIAI IR PELNINGAI!!

Mes kviečiame lietuvis pasidėti savo taupomus pinigų Chicago Savings and Loan Association, kuri yra proporcionaliai viena iš smarkiausiai augančių taupyimo įstaigų visoje Chicago. Pas mus kiekvieno taupomo pinigai yra pilnai apdrausti iki \$10,000.00 by an Agency of the United States Government.
Chicago Savings suvirš 28 metai kaip saugiai ir pelningai teikia visiems teisingą ir mandagų patarnavimą. Ji iš anksto neprizada, bet visada išmoka aukštą dividendą.

MŪSŲ TURTAS SIEKIA DAUGIAU DEŠIMTIES MILIJONŲ DOLERIŲ (\$10,000,000.00)

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

6234 South Western Ave. Chicago Phone GROvehill 6-7575

JOHN PAKEL, President

LIETUVIŠKA ISTAIGA

vaizdos: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 6 po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vakaro. Trečdadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 po pietų.

Moterų GYVENIMAS

No. 37

Dr. Veronika Bakšytė-Karvelienė

Gimė 1898 m. gruodžio mėn. 13 d. Suoleliuose, Kuktiškių parapijoje. Utenos apskrityje, ūkininkų šeimoje. Veronika Bakšytė šeimoje buvo pati jauniausia. Savo vaikystę praleido Paraudės vienišumo prie didelio ir gražaus Paraudės ežero, kuris buvo giliai surištas su jos tėviškės ir vaikystės atsiminimais.

Pirmuosius mokslus pradėjo lietuvių gaivintojos Vileišienės įsteigtoje mokykloje Vilniuje, o 1912 m. persikėlė į Vinogradovienės rusų gimnazijos trečiąją klasę.

1915 m., besitariant vokiečių kariuomenei prie Vilniaus, kartu su lietuviškuoju jaunu pervažiavo į Voronežą, kur 1918 m. baigė Martyno Yčo gimnaziją. Po to grįžo į Vilnių pas vyriausią savo brolių a. a. kun. dr. J. Bakšį, kuris tuo laikui redagavo lietuvių katalikų laikraštį "Aušra". Vokiečių okupacijos metu kun. dr. J. Bakšys buvo vienas iš žymiausių lietuvių atstovų. Jis daug prisidėjo, kad pirmoji Lietuvos valstybės konferencija galėtų būti suaukta Vilniuje. 1924 m., eidamas Merkinės gimnazijos direktoriaus pareigas, už sudarymą sąlygų lietuviškajam jaunimui iš lenkų okupuotų sričių pereiti į Lietuvą ir mokslintis Lietuvoje buvo lenkų pašautas ir 1925 m. pradžioje, baigdamas sveikti, staiga mirė. Kun. dr. J. Bakšio vardas dar ir šandien gyvas Merkinės srityje, kur jis padėjo daugeliui įgyti mokslą. Be kunigo dr. Juozo Veronika turėjo dar vieną brolių kunigą Praną, kuris būdamas Panevėžio vikaru 1918 m. belankydamas ligonius užsikrėtė dėmėtąja šiltine ir jaunas mirė.

1919 m. Veronika buvo besistojanti į Vilniaus universitetą, bet besitariant Želigovskio armijai pabėgo į Kauną ir ligi 1921 m. dirbo ELTOJE, vakarais lankydama Augštuosius Kursus, Lietuvos Universiteto pirmtakūną.

1921 m. įstojo į Muensterio universiteto filosofijos fakultetą. Ten studijavo vienerius metus, po to persikėlė į Muencheno ir vėliau į Karaliaučiaus universitetus. Studijavo pedagogiką, psichologiją ir vokiečių literatūrą. Dėl nesveikatos ir kitų kliūčių studijas galėjo baigti tik 1929 m. Karaliaučiaus universitete filosofijos daktarės laipsniu. Parašė disertaciją: Beitrag zur Geschichte des Kampfes um die Schulsprache in Litauen (mit besonderer Berücksichtigung der Zeit der grossen Reformen (1855—1864)).

Nuo 1930 m. ligi 1940 m. gyveno Noreikiškių ūkyje, Garliavos valsč., Kauno apskr. Užėmus Lietuvą rusams, 1940 m. rugpjūčio mėn. 26 d. su penkiu metų dukrele perėjo Vokietijos sieną ir pervažiavo į Berlyną. Jame pasiliko ligi 1942 m. rugpjūčio mėn. Tais metais grįžo į Lietuvą, bet 1944 m. liepos mėn. 7 d. okupacinės vokiečių valdžios ištremta su visa šeima išvyko iš Lietuvos. Ligi 1945 m. gyveno Austrijoje, Viena, po to persikėlė į Vokietiją: trumpam laikui į Deggen-dorfą, o 1945 m. gale į Tuebingeną, kuriame išgyveno ligi pat savo gyvenimo galo. Sveikatai pablogėjus, atsigulė į Strasbūrge esančią Visų Šventųjų ligoninę, kurioje po sunkios kepenų operacijos ir plaučių uždegimo 1952 m. gruodžio mėn. 27 d. staiga mirė.

Visuomenės veikla

Didelę dalį savo gyvenimo velionė pašventė keliams jėšioti, kad Lietuvos moteris turėtų teisių lygybę ne tik teorijoje, bet ir gyvenime. Ypač rūpinosi Lietuvos ūkininkei atitinkančių moters pašaukimui sąlygų sukūrimu.

Prieš pirmąjį Didįjį Karą

1913 m. įstojo į Vilniaus ateitininkų kuopą. Ateitininkų organizacijoje aktyviai dirbo, vadovaudama mergaičių kuopelėms ir dalyvaudama mišriose moksleivių ir studentų ateitininkų valdybose, rašydama referatus ypač mergaitėms rūpimais klausimais.

Laisvoje Lietuvoje

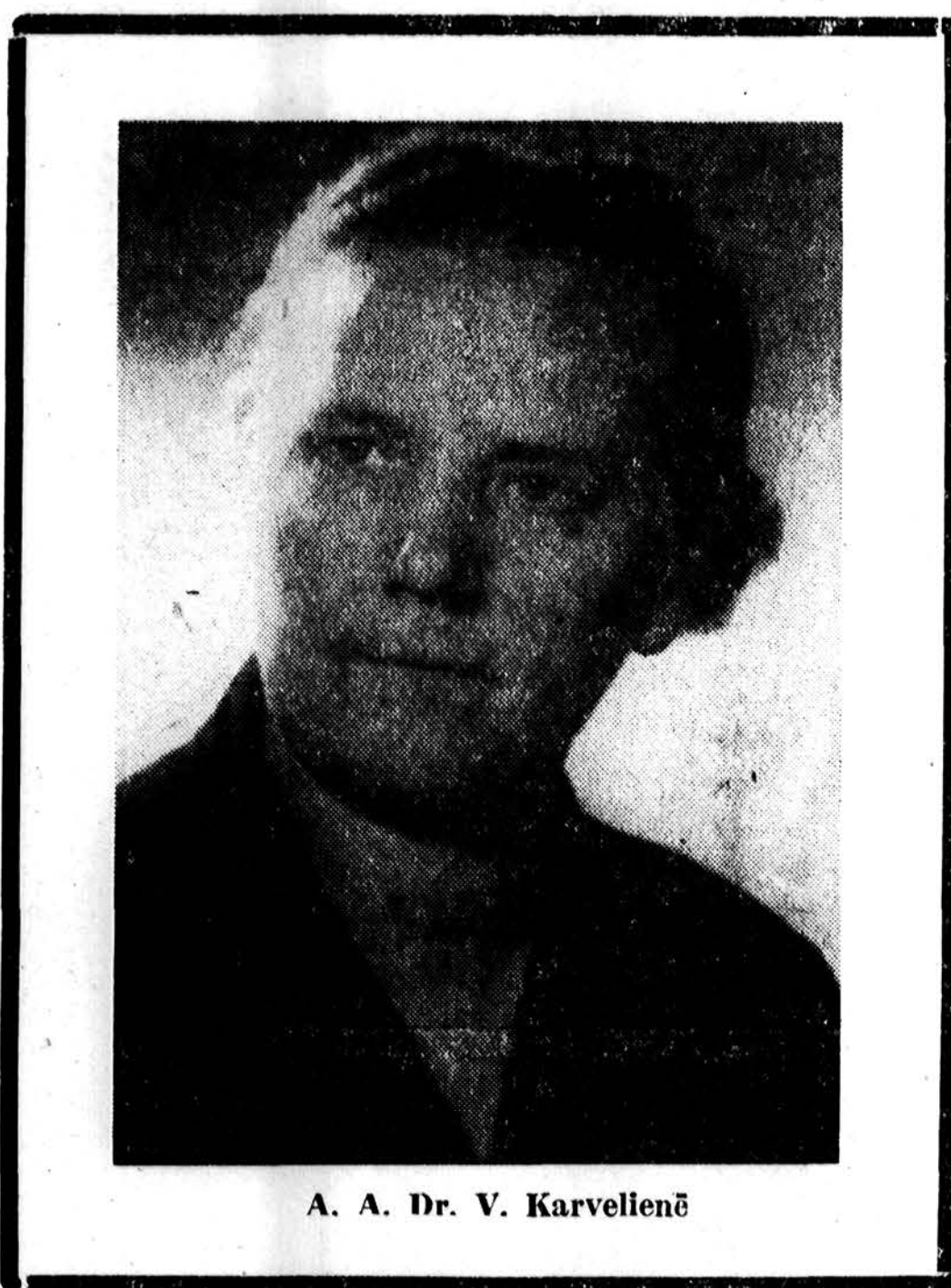
1918 m. rudenį, grįžusi iš Rusijos, dalyvavo savivaldybių rinkimuose ir buvo išrinkta į Utenos valsčiaus tarybą.

1919 m. pradėjo dirbti Katalikų Moterų Draugijoje, kuriai pirmininkavo M. Galdikienė, ir Abolicionistų Draugijoje, kuriai iš pradžių vadovavo Bitė-

Petkevičaitė, o vėliau dr. Kalvaitytė.

Studijų metu teko pertraukti darbą. Užsienyje bestudijuodama visą laiką aktingai dalyvavo Vokietijoje studijuojančių ateitininkų organizacijoje. Viešnios teisėmis dalyvavo vokiečių katalikų studentų organizacijoje "Vinifreda".

Nuo 1929 m., baigus studijas, Lietuvoje aktingai ir be pertraukos dalyvavo įvairiose moterų organizacijų valdybose ligi pat 1940 m. rusų okupacijos: Katalikų Moterų Draugijoje, Katalikų Organizacijų Sąjungoje, Ateitininkų Taryboje, Abolicionistų Draugijoje, Mergaičių Globos ir Motinos ir Vaiko Sekcijoje prie Katalikų Moterų Draugijos, Kalinių Globos Draugijoje SOTERIJA.

A. A. Dr. V. Karvelienė

1929 m. įsteigė prie Katalikų Moterų Draugijos Mergaičių Globos Sekciją su Mergaičių Globos biuru ir Darbo Namais. Tam reikalui išrūpino pirmąją pašalpą iš Vidaus Reikalų Ministerijos.

1931 m. suorganizavo Motinos ir Vaiko Sekciją, paruošė darbo planus, motyvas namų projektą ir išrūpino jiems pašalpą.

Katalikų Moterų Draugijoje sutvarkė pašlijusią medžiaginę padėtį ir tuo sustiprino jos iš-

silikymą. Ruošė draugijos veikimo planus, aktingai dalyvavo paskaitomis suvažiavimuose. Tais pat metais dalyvavo viename iš Pabaltijo moterims ir vaikams globoti suvažiavimų su referatu "Vaikų auklėjimas svetimoje šeimoje".

1933 m. buvo komiteto pirmininkė Katalikų Organizacijų Sąjungos kongresui rengti. Tais metais buvo suiruštas pats didžiausias katalikų moterų kongresas, į kurį buvo sutraukta 15,000 moterų, tuometu kai visa Katalikų Organizacijų Sąjunga skaitė 100,000 narių.

Mišrių organizacijų atžvilgiu visą laiką siekė atskiro mergaičių veikimo. Tuo tikslu maždaug 1939 m. buvo sudaryti atskiri ateitininkų mergaičių ir berniukų centrai ir paruoštas mergaičių statutas. Buvo kor-

poracijos IUSTICIA mergaičių būrelio patarėja. Aktingai dalyvavo Abolicionistų Draugijos kovoje, reikalaujančio panaikinti viešuosius namus ir reglamentaciją. Nuo 1930 m. iki 1940 m. dirbo Kalinių Globos Draugijoje SOTERIJA, kas antrą savaitę besilankydama Kauno sunkiųjų darbų kalėjime, daugiausia pirmininkaudama ruošiamiems kaliniams koncertams ir ruošdama paskaitas įvairių švenčių proga. Be to dar lankė Panevėžio, Šiaulių, Alytaus, Varnių, Dimitrovo ir kt. kalėjimus bei stovyklas su paskaitomis kaliniams. Paruošė daug maisto produktų siuntinių. Drauge su visa SOTERIJOS Valdyba lankėsi pas Vidaus Reikalų Teisingumo ministerius kel-dama kalinių sąlygų pagerinimo klausimą.

Surengtuose "Moterų teisimuose" Panevėžyje ir Garliavojė dalyvavo kaip kaltintoja ir gynėja. Dotnuvoje ateitininkų suruoštame "Studentų teisime" apgynė studentę, įrodydama, kad Lietuvos universitetai baigia didesnis moterų skaičius, negu vyrai.

1938 m. Vilniuje žymia dailimi jos pastangomis buvo įsteigta socialinė moterų mokykla, kurioje ji lektoriavo.

Atžidžiai sekė Tarptautinės Katalikų Moterų Unijos kongresų darbus, darydama pranešimus Katalikų Moterų Draugijos suvažiavimuose. Be to, priklausė ir gvyvai domėjosi Tarptautinės Mergaičių Globos

organizacijos nuveiktais darbiais ir suvažiavimais, stengdamasi pritaikyti ir Nepriklausomoje Lietuvoje šios organizacijos metodus materialiai ir moraliai pagelbėti mergaitėms, saugoti jas nuo įvairiausių pavojų ir suteikti joms prieglaudą įvairių nelaimių ir atsitikimų atvejais. Kaip ilgametė Ateitininkų Tarybos pirmininkė palaikė santykius su Tarptautine Mergaičių Federacija.

Tremtyje

Pasibaigus karui, 1945 m. Taebingene atkūrė Ateitininkų Tarybą, Katalikų Moterų Draugiją ir Katalikų Organizacijų Sąjungą. Iš naujo užmezgė santykius su Pasaulio Katalikų Moterų Organizacijų Unija, Pasaulio Katalikų Mergaičių Federacija ir Tarptautine Mergaičių Globa. Suorganizavo Lietuvos atstovavimą šių trijų organizacijų kongresuose Romoje 1947 ir 1952 m. Jos rūpesčiu ir darbu buvo surinkta medžiaga ir kruopščiai pasirušota kongresams, kad iškeltų lietuvių moters ir mergaitės dabartinę kančios kelią Lietuvoje ir ištrėtime.

1947—1948 metų laikotarpį dirbo kaip socialinė kalinių globėja Wuertembergo kalėjimuose. Lankė daugiausia ilgam laikui sunkiems darbams nuteistus DP kalinius, teikdama jiems moralinę ir materialinę pagalbą. Rūpino Raudonojo Kryžiaus pakietus. Aprūpino kalinius jų gimtųjų kalbų knygomis, susinešdama su jų tautiniais komitetais ir suvesdama juos į kontaktą su komitetais ir dvasininkais, kuriems išrūpino leidimus lankyti kalėjimuose savo tautiečius.

Išemigravus organizacijų darbuotojams ir narėms į įvairius pasaulio kraštus, pradėjo katalikų moterų ir mergaičių apjungimo darbą, kurį toliau tęsė susidariusi Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos Valdyba Paryžiuje. Iš-emigravus Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos pirmininkei M. Galdikienėi, 1952 m. birželio mėn. perėmė pirmininkavimą ir naujai pertvarkė Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos pagrindus. Katalikiškoje spaudoje skatino mergaičių ir moterų skyrių įvedimą, kad būtų galima talpinti straipsniai grynai moterims rūpimais klausimais.

1947 ir 1950 m. dalyvavo motinių klausimams suruoštuose kongresuose Paryžiuje. Šventųjų Metų proga (1950 m.) Jo Šventenybės Popiežiaus Pijaus XII buvo apdovanota ordinu "Pro Ecclesia et Pontifice" už jos darbus Katalikiškoje Akcijoje.

Spauda

Nuo 1929 m. ligi XX AMŽIAUS atsiradimo redagavo RYTTO savaitinį moterų skyrių, daugiausia pati užpildydama jo skiltis, rašydama dažniausia auklėjimo ir moterų veiklos užsienyje klausimais.

Nuo 1929 ligi 1940 m. bendradarbiavo MOTERYJE ir NAUJOJOJE VAIDILUTĖJE. Rašė daugiausia auklėjimo klausimais ir iš tarptautinės veiklos.

Skaitlinguose Katalikų Moterų Draugijos kursuose ir suvažiavimuose skaitė daugybę paskaitų.

A. A. dr. V. Karvelienė ne vienai neturtingai studentei yra padėjusi baigti studijas ir padėjusi išeiti mokslą skaitlingam būriui giminių.

"Giedros" vyresniųjų pėdomis

E. MASAITIENĖ, Lexington, Ky.

Vos prieš keletą mėnesių čia buvo daug rašyta apie Ateitininkų "Giedros" korp. 25 metų jubilėjų, kurį taip šiltai ir nuoširdžiai rugpjūčio mėn. paminėjo Chicagoj gyvenančios vyresn. giedrininkės. Tuo jubilėjaus proga buvo trumpai žvilgtelėta į "Giedros" kūrimosi pradžią ir jos nueitą kelią iki didžiojo siaubo dienų — 1940 m. Nepamirštos buvo taip pat ir "Giedros" mirusios, išvardintos visos pirmininkės ir t.t.

Dabar norėtusi mesti bent vieną mažytį šviesos spindulėlį į tos korporacijos, pasakytai, gyvąją sielą — vyresniasias giedrininkes, kurios buvo pirmosios "Giedros" pionierės ir kurios garbingai ir nepalstamai dar ir šandien tebebudi "Giedros" idealų sargyboje.

Po visą platų pasaulį išsi-blaskiusios, po visus Amerikos kampus išsibarsčiusios, Chicago vyresniosioms minint "Giedros" 25-metį, daugelis vyresniųjų giedrininkų savo turiniais ir giliai prasmingais sveikinimo laiškais tiesiog gundė, skatino ir kartu jaudino. Taip miela miela buvo just, kad nei nuotolis, nei laikas neįstengė sutraukti to stipraus ir šilto ryšio, kuriuo "Giedra" visada pasižymėjo.

Kai galvoju dabar apie anų laikų "Giedrą", kada aš pati dar tebuvo studentė, išsinešia iš pasamones visa serija tuo laiku jau buvusių vyresniųjų sesių, kurios su dideliu ir nuoširdžiu rūpestingumu stebėjo ir sekė studentų veiklą ir motiniškai stengėsi padėti gyvenimo patirties mažiau turinčioms savo sesėms. Savo nuostabiai veiklia meile jos buvo stud. giedrininkėms pasididžiavimas ir patrauklus pavyzdys. Vyresniųjų meilė savo korporantėms reikėsi ne vien žodžiais, bet dažnai ir konkrečia materialine parama: turtingesnės kviesdavosi neturtingas korporantes nuolatiniams pietums ar pinigais jas sušelpdavo. Tai buvo nepalyginamo grožio savi-tarpio meilė ir atjautimas!

Bet vyresniosios žvelgė dar toliau. Joms visada rūpėjo "Giedros" šviesi ir to vardo verta ateitis. Taigi, suprantama, kad korporacijos prieauglio kiekybė ir kokybė buvo joms visada didvyresniųjų rūpestis ir jų gyvenimo vertinga dalis. Kai kasmet šventės proga kandidačių vis gausus būrys priklausiusios iškilmingai bučiudavo vėliavą pri-siekdamos at-kų idealams ir

kartu kilniajam "Giedros" šūkiui "I kalnus, ir virūnes!", vyresniosios jautrios ir susikauptosios sekėdavo tas iškilmingas apeigas ir jų sveikinimo žodis nuoširdžiai primindavo augš-tąjį moters pašaukimą, jo grožį ir vertę.

Kai visai netikėtai visą Lietuvą nusibaurė raudonasis, o vėliau ir rudasis maras ir kartu su visom univ-to korporacijom iš pačių šaknų išrovė ir 13 metų gražiai žydėjusį "Giedros" žiedą, o didelį skaičių giedrininkų pasmerkė šurpiai baisioms šalčio Sibiro kančioms, tada į gyvenimo areną drąsiai ir ryžtingai išėjo vyresn. giedrininkės. Vilniuje ir Kaune jos rinkosi slapta privačiuose namuose ir viena kita guodė, stiprino, drąsino. Korporacijos bylas, vėliavą, albumą ir kitokį turėtą turtą su didele meile ir drąsa paslėpė savo namuose ir laukė galo...

Tačiau dar piktojo siautėjimui nebuvo atėjęs galas ir 1944 m. didžioji viso Pabaltijo tremtinių banga atbloškė taip pat nemažą giedrininkų būrį į Vakarų, kur joms teko pergyventi skurdžius ir pusbadžius nei penkerius tremties metus. Prasiūvus emigracijos į laisvojo pasaulio kraštus aušrai, visoms giedrininkėms pavyko išemigruoti ir naujuose kraštuose kietu darbu vėl atgauti prarastąją gyvenimo pusiausvyrą ir pasijusti pilnu žmogumi. Ir šandien iš pagrindų pakitusiame gyvenime giedrininkės, vos spėjusi nukratyti netolimos praeities dulkes, tuoj panido susirasti daugiau savo idėjos sėsių. Jau 1951 m. pradžioj Chicagoj gyvenančios giedrininkės sudaro 20 asmenų būrį; atitruk-damos nuo įtempto Amerikos tempo mielai ir giedriai nusi-teikusios renkasi į savo susirinkimus, kuriuose nusprendusios ir suruošia "Giedros" 25 m. jubilėjinę šventę.

Čikagos giedrininkės nuo pat susiorganizavimo pradžios giliai suprato tą didelį trūkumą, kurį patiria "Giedra", negalėdama savo tirpstančių gretų papildyti Amerikoje studijuojančiomis ateitininkėmis, kurių visai gražus būrys studijuoja dabar įvairiuose Amerikos universitetuose. Jas visas laimėti "Giedrai" ir tuo pačiu pilnesniam katalikės inteligentės gyvenimui būtų juk labai prasmingas ir gražus jubilėjinis me-tų visų giedrininkų ryžtas!

Dvasinis judrumas

Apie penkiasdešimtus amžiaus metus žmogaus kūne — pastebimai ar nepastebimai — įvyksta žymių pasikeitimų. Žmogaus fizinės jėgos ima mažėti. Tas pasikeitimas veikia ir žmogaus dvasią, bet veikia pozityviai: kai fizinė akis ima silpnėti, pradeda geriau matyti dvasinė akis.

Per gyvenimą surinktos žinios, įgytas patyrimas ir mokslas pradeda teikti pilną patar-navimą — žinojimas virsta išmintimi. Dauguma žmonių didžiausius ir labiausiai subrendusių kultūrinius darbus padaro trečiajame savo amžiaus periode. Visgi veik visi didieji žmonės, kurie ką nors vertingo yra davę pasauliui, savo dvasinės kūrybos augščiausią įtem-pimą pasiekė vėlyvesniais savo amžiaus metais.

Yra daug būdų palaikyti ir senstant dvasinį gyvumą, bet pats tikriausias yra tik vienas — viskuo domėtis ir niekad ne-

paimti dvasinių atostogų. Jei reikia skirtis su savo profesija, tai būtina reikia susirasti kitą darbą, kuris teiktų pasitenkinimą, neleistų susitraukti į savo kiauštą ir sirgti nesamomis ligomis! Veiklumas yra geriausias vaistas nuo visų "senatvės ligų". Veiklus, dvasiniai gyvas žmogus stengsis savo pajėgumą išlaikyti, o dvasinė jaunystė ir senyvą amžių apdovanos naujais laimėjimais.

Vyrai mažiausia...

...žino, kad moterys labai dėkingos už kiekvieną, nors ir mažiausią, joms padarytą patar-navimą ar dėmesio parodymą.

...domisi ant stalo padėtomis gėlėmis, tačiau visada niurna, jei ten neranda kokio kito mažmožio.

...nujaučia, kokia stipri esmėje yra vadinamoji "silpnoji lytis". Daug klaidų išvengtų, jei anksčiau ir geriau apie tai žinotų.

Kieto charakterio moteris

O. LABANAUSKAITE

Su dr. V. Karvelienės mirtimi netekome vienos žymiausių moterų visuomenininkų. Pradėjusi viešaisiais reikalais domėtis dar Voronežo gimnazijos suole, ji su jais nebesiskyrė iki savo netikėtos mirties.

Nebuvo ji minias audrinanti veikėja, tačiau ji buvo nepaprastai atkakli, labai nuosekli ir visokiose aplinkybėse pastovi darbininkė: niekad garsiai nedžiūgavo ką laimėjusi, bet ir galvos nenuleido pralaimėjusi arba nepilnai laimėjusi. Atrodydavo kartais, kad ji pajėgsnė gyventi ir kovoti tada, kada kelio galo nematyti, kada daug kas jai nepatirta. Ji mokėdavo ir drįsdavo pasilikti viena su savo nuomone, bet ji visada savo nuomone ramiai gindavo ir niekad piktą žodį ar kaip kitaip nepa-liesdavo tų, kurie jos nuomone nepritarė. Negavusi pritarti-mo, niekad neapkaršdavo, nuo darbo nepasisalindavo, nors jis ir ne taip būtų rikiuojamas, kaip

ji būtų norėjusi.

Jos veiklos vedamoji žvaigždė buvo moters emancipacija: ekonominė, socialinė, politinė. To tikslą ji siekė per moteriškus ateitininkiškus sambūrus, per Katalikų Moterų Draugiją, per Abolicionistų sąjungą, per augš-tąjį mokslą baigusiu moterų susibūrimą, per kalinių globos draugiją ir k. Jei buvo reikalo ir galimybės kurti instituciją, ji nebijoto to darbo imtis, bet, kaip moksliškai pasirengusi pedagogė ir psichologė, ji daug energijos ir laiko skirdavo aiškinamajam, įtikinamajam darbui, nes juk jai buvo žinoma, kad protu pasisavinta idėja būtinai leis išskanis gyvenime. Tą darbą ji galėjo kantriai ir nuosekliai dirbti.

Bet gal charakteringiausias jos būdo bruožas buvo nesu-gniužti kad ir beviltiškiausiose aplinkybėse. Negaliu čia sumi-nėti daugybės man žinomų jos gyvenimo faktų, tik noriu su pa-garba ir giliu dėkingumu at-

kurti dėmesį į jos veiklą jau okupuotoje tėvynėje ir tremtyje. Kai daug kas pykdami įtikinėjo, jog nereikia atkurti tremtyje, kiek tai galima, mūsų senųjų katalikiškų organizacijų, bet visus nuleidusi beveidėje masėje, tai ji, ramiai bet su širdies skausmu, pasitraukė į savo ratelį ir, atrodo, beviltiškose sąlygose sugebėjo pasiūlyti Lietuvos atstovams ir eilę didžiųjų tarptautinių moterų suvažiavimų Romoje ir Paryžiuje. Ji jas pasiuntė ne tušiomis rankomis, bet su kruopščiausiai parengtais pranešimais ir žiniomis apie bolševiko terorojamos Lietuvos gyvenimą. Visi rankas nukratė ir suabejojo ar tai bereikia daryti, bet ji nedvejojo nė valandėlės ir viena pati padarė tą, ką geresiais laikais darydavo visos būrys. Iš tikro, ji buvo kieto charakterio moteris.

Nepaprastai skaudu ją laidoti svetimoje žemėje ir tvirtame amžiuje. Nebesaugu atsiminus, kad su ja nebesusitiksim keliaudami namo Lietuvos gyvenimo atkurti.